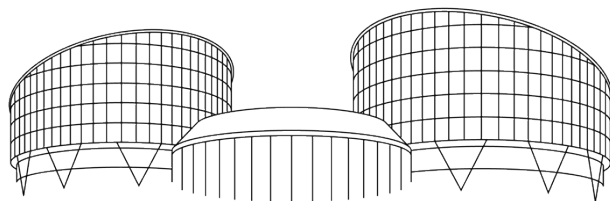

© Këshilli i Evropës/Gjykata Evropiane e të Drejtave të Njeriut, 2012. Ky përkthim u bë i mundur me mbështetjen e Fondit të Mirëbesimit të të Drejtave të Njeriut të Këshillit të Evropës (www.coe.int/humanrightstrustfund). Ai nuk është detyrues për Gjykatën. Për më shumë informacion, shiko shënimin e plotë në lidhje me të drejtën e autorit në fund të këtij dokumenti.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court. For further information see the full copyright indication at the end of this document.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour. Pour plus de renseignements veuillez lire l'indication de copyright/droits d'auteur à la fin du présent document

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

1959 · 50 · 2009

SEKSIONI I PESTË

ÇËSHTJA M. KUNDËR GJERMANISË

(Kërkesë nr. 19359/04)

VENDIM

STRASBURG

17 Dhjetor 2009

PËRFUNDIMTAR

10/05/2010

Ky vendim është bërë përfundimtar, sipas nenit 44 § 2 të Konventës. Ai mund t'i nënshtrohet korrigjimeve.

Në çështjen e M. kundër Gjermanisë,

Gjykata Evropiane e të Drejtave të Njeriut (Seksioni i Pestë), me trup gjykues të përbërë prej:

Peer Lorenzen, *President*,

Renate Jaeger,

Karel Jungwiert,

Mark Villiger,

Isabelle Berro-Lefèvre,

Mirjana Lazarova Trajkovska,

Zdravka Kalaydjieva, *gjyqtarë*,

dhe Claudia Westerdiek, *Kancelare e Seksionit*,,

Pas shqyrtimit me dyer të mbyllura në datën 24 nëntor 2009,

Jep këtë vendim, i cili u mor në datën e lartpërmendur:

PROCEDURA

1. Çështja e ka zanafillën mbi bazën e kërkesës (nr. 19359/04) kundër Republikës Federale të Gjermanisë drejtuar në Gjykatë, sipas nenit 34 të Konventës për Mbrojtjen e të Drejtave të Njeriut dhe Lirive Themelore ("Konventa") nga një shtetas gjerman, Z. M. ("kërkuesi"), më 24 maj 2004. Kërkuesit iu dha ndihmë ligjore. Më 7 korrik 2008 Presidenti i Dhomës pranoi kërkesën e paraqitu më 1 korrik 2008 të kërkuesit për mos bërjen publike të identitetit të tij (neni 47 § 3 i Rregullores së Gjykatës).

2. Kërkuesi pretendoi shkelje të nenit 5 § 1 të Konventës për shkak të ndalimit të tij parandalues në vazhdim përtej periudhës dhjetë-vjeçare maksimale për burgimin e tij sipas dispozitave ligjore në fuqi në kohën e kryerjes së veprës penale dhe dënimit të tij. Ai më tej deklaroi se, zgjatja në retrospektive e masës së burgimit parandalues për një periudhë të pakufizuar kohe, shkelte të drejtën e tij në bazë të nenit 7 § 1 të Konventës, sipas së cilës nuk mund të jepej një dënim më i rëndë për të se ai që ishte i zbatueshëm në momentin kur është kryer vepra penale.

3. Dhoma e Seksionit Pestë e komunikoi kërkesën më 13 mars 2007. Një seanca publike për shqyrtimin e pranueshmërisë dhe themelit të çështjes, u mbajt në Pallatin e të Drejtave të Njeriut, në Strasburg më 1 korrik 2008 (neni 59 § 3 i Rregullores së Gjykatës).

U paraqitën përpara Gjykatës:

(a) *për Qeverinë*

Znj. A. WITTLING-VOGEL, <i>Ministerialdirigentin,</i>	<i>Agjent,</i>
Z. H. SCHÖCH, Profesor i të drejtës penale,	<i>Përfaqësues ligjor,</i>
Z. M. BORNMANN, prokuror publik,	
Z. B. BÖHM, <i>Ministerialdirigent,</i>	
Z. B. BÖSERT, <i>Ministerialrat,</i>	
Znj. G. LAUNHARDT, prokuror publik,	
Z. J. BACHMANN, Guvernator i Burgut të Schwalmstadt,	<i>Këshilltar;</i>

(b) *për kërkuesin*

Z. B. SCHROER,	
Z. A.H. STOPP,	<i>Përfaqësues ligjor,</i>
Z. T. SCHULLA,	<i>Këshilltar.</i>

Gjykata dëgjoi parashtrësas nga Znj. Wittling-Vogel, Z. Schöch dhe Z. Stopp dhe përgjigjet e tyre lidhur me pyetje që iu paraqitën atyre.

4. Gjykata vendosi pranueshmërinë e kërkesës më 1 korrik 2008.

5. Kërkuesit dhe Qeveria paraqitën pretendimet me shkrim (neni 59 § 1 i Rregullores së Gjykatës).

FAKTET

I. RRETHANAT E ÇËSHTJES

6. Kërkuesi ka lindur në vitin 1957 dhe është aktualisht në burgun Schwalmstadt.

A. Dënimet e mëparshme të kërkuesit dhe urdhri për masën e burgimit parandalues ndaj tij si dhe ekzekutimi i saj

1. Dënimet e mëparshme të kërkuesit

7. Që nga arritja e moshës për përgjegjësisë penale, kërkuesi ishte dënuar të paktën shtatë herë dhe ka kaluar vetëm disa javë jashtë burgut.

8. Ndërmjet viteve 1971 dhe 1975 ai ishte dënuar disa herë për vjedhje në bashkëpunim me të tjerët dhe vjedhje me dhunë. Ai u arratis nga burgu katër herë.

9. Më 5 tetor 1977 Gjykata e Rrethit Kassel, bazuar në të drejtën penale për shkelësit e rinj të ligjit, e gjeti kërkuesin fajtor për akuzën e vrasjes të

mbetur në tentative, vjedhje e kryer në bashkëpunim, kanosje dhe shantazh dhe e dënoi atë me gjashtë vjet burg. Kjo gjykatë vërejti se rreth një javë pas lirimimit të tij nga burgu kërkuesi, së bashku me një bashkëpunëtor, kishte plagosur dhe vjedhur një të njohurin e tij dhe e kishte detyruar viktimën, një homoseksual, të nënshkruante një dokument huamarrjeje. Për më tepër, ai e kishte plagosur dhe kishte tentuar ta vriste viktimën e tij një ditë më vonë, kur mësoi se ky i fundit kishte raportuar për vjedhjen në polici. Duke pasur parasysh një raport të paraqitur nga eksperti D., Gjykata konstatoi se fakti që kërkuesi vuante nga çrregullime mendore patologjike, sillte papërgjegjshmërinë e tij penale (neni 21 i Kodit Penal).

10. Më 8 mars 1979 Gjykata Rajonale Wiesbaden dënoi kërkuesin për sulm të rrezikshëm, me një vit burgim dhe nëntë muaj dhe vendosi transferimin e tij pas ekzekutimit të dënimit në një spital psikiatrik në bazë të nenit 63 të Kodit Penal (shih paragrafin 47 më poshtë). Kërkuesi kishte plagosur një roje burgu duke i gjuajtur me një kuti të rëndë metalike në kokë dhe goditur më pas me një kaçavidë pasi ky i fundit e kishte qortuar. Siç konfirmohet nga ekspert D., kërkuesi vuante nga çrregullime të rënda mendore patologjike, çka e bënte të papërgjegjshëm penalisht.

11. Më 9 janar 1981 Gjykata Rajonale e Marburg, në apel, dënoi kërkuesin me akuzën e sulmit të një të burgosuri tjetër me aftësi të kufizuara pas një diskutimi nëse dritarja e qelisë duhet të qëndronte e hapura ose jo. Duke përfshirë e dënimin dhënë nga Gjykata Rajonale Wiesbaden më 8 mars 1979, kjo gjykatë e dënoi me një total prej dy vjet dhe gjashtë muaj burg. Për më tepër, ajo la në fuqi vendimin për transferimin e kërkuesit në një spital psikiatrik. Gjatë procedurave, një ekspert pohoi se nuk kishte më shenja të çrregullimeve mendore patologjike tek kërkuesi.

2. Urdhri për masën e burgimit parandalues të kërkuesit

12. Më 17 nëntor 1986 Gjykata Rajonale e Marburg dënoi kërkuesin me burgim për pesë vjet, me akuzën e vrasjes së mbetur në tentativë dhe vjedhje. Ajo më tej, urdhëroi vendosjen e masës së burgimit parandalues (Sicherungsverwahrung) sipas nenit 66 § 1 të Kodit Penal (shih paragrafët 49-50 më poshtë). Kjo gjykatë vërejti se, në kohën kur kushtet mentale të kërkuesit gjatë qëndrimit të tij në spitalin psikiatrik që nga tetori i viti 1984, ishin përmirësuar, ai më 26 korrik 1985 grabiti dhe u përpoq të vriste një grua, e cila vullnetarisht kishte kaluar një ditë me të në një qytet larg nga spitali. Duke pasur parasysh raportin e një eksperti të neurologjisë dhe psikiatrisë, W., gjykata çmoi se kërkuesi ende vuante nga çrregullime serioze mendore të cilat, megjithatë, nuk cilësoheshin si patologjike dhe nuk ishte nevoja e trajtimit të tyre. Prandaj, ai nuk mund të thuhej se ai ishte i papërgjegjshëm penalisht dhe parakushtet për trajtimin e tij në një spital psikiatrik nuk ishte më të nevojshme, sipas nenit 63 të Kodit Penal nuk ishin përmbushur. Megjithatë, ai kishte një prirje të fortë për të kryer vepra që dëmtonin fizikisht në mënyre serioze viktimave të tij. Ishte e arsyeshme të

mendohej se ai mund të kryente në të ardhmen vepra të tjera dhune spontane duke përbërë kështu një rrezik për publikun. Prandaj, burgimi i tij parandalues ishte i nevojshëm.

3. Ekzekutimi i urdhrit për burgimin parandalues të kërkuesit

13. Që nga 18 gushti 1991 kërkuesi, i cili e kishte shlyer tërësisht dënimin e tij në burg, mbahej në burgim parandalues në burgun e Schwalmstadt.

14. Më 14 janar 1992 Gjykata Rajonale e Gießen refuzoi të pezullonte me kusht masën e burgimit parandalues të kërkuesit dhe transferimin e tij në një spital psikiatrik. Ajo u mbështet në një raport të paraqitur nga eksperti M.-I., i cili kishte arritur në konkluzionin se kërkuesi ishte gjasa për të kryer përsëri vepra penale si rezultat i prirjes së tij si përsëritës brenda kuptimit të nenit 66 të Kodit Penal, ndërkohë që nuk kishte shumë gjasa që ai t'i kryente vepra të tjera penale si pasojë e gjendjes së tij mendore, brenda kuptimit të nenit 63 të Kodit Penal.

15. Më 26 tetor 1995 kërkuesi përfitoi nga një leje ditore, për t'u arratisur, por u dorëzua në polici në 17 nëntor 1995.

16. Më 17 nëntor 1998 Gjykata Rajonale e Marburg refuzoi të pezullonte masën e burgimit parandalues të kërkuesit dhe transferimin e tij në një spital psikiatrik, siç kishte bërë më parë më 20 shtator 1994 dhe 13 nëntor 1996. Ajo mori parasysh faktin se ndërkohë kërkuesi, i cili në atë kohë lidhte veten me kokërruajturit, kishte sulmuar dhe i kishte thyer hundën një të burgosuri tjetër dhe e kishte fyer rëndë guvernatorin e burgut të Schwalmstadt.

B. Procedurat në shqyrtim

1. Vendimi i Gjykatës Rajonale të Marburg

17. Më 10 prill 2001 Gjykata Rajonale e Marburg hodhi poshtë kërkesat e kërkuesit për të pezulluar me kusht masën e burgimit parandalues të tij të urdhëruar nga kjo gjykatë më 17 nëntor 1986 dhe transferimin e tij në një spital psikiatrik siç ishte urdhëruar prej saj më 9 janar 1981. Në zbatim të nenit 67e § 3 i Kodit Penal (shih paragrafin 56 më poshtë), ajo vendosi se çdo kërkesë për rishikim të këtij vendimi do të jetë e papranueshme brenda një periudhe dy-vjeçare.

18. Duke pasur parasysh dënimet e mëparshme të kërkuesit dhe sjelljen e tij në burg, Gjykata Rajonale arriti në përfundimin se nuk mund të pretendohet që kërkuesi, pasi të lirohej, nuk do të kryente vepra të tjera penale serioze (Neni 67d § 2 i Kodit Penal, shih paragrafin 53 më poshtë). Gjykata kishte dëgjuar faktet e kërkuesit, i cili përfaqësohej nga avokati i caktuar për të kryesisht. Ajo u konsultua më tej me Burgun Schwalmstadt si

dhe me zyrën e prokurorit publik të Marburg, ku të dyja palët rekomanduan mos pezullimin me kusht të masës së burgimit parandalues të kërkuesit. U ra dakord dhe me raportin e pranuar nga eksperti i jashtëm K. për psikiatrinë ligjore. Sipas eksperti kërkuesi kishte një personalitet narcizist dhe tregonte një mungesë totale përgjegjshmërie, por nuk mund të thuhej që vuante nga një çrregullim psikik dhe ishte e nevojshme që të mbahej nën vëzhgim për disa vite me radhë para së të konsiderohej si jo i rrezikshëm për publikun.

19. Gjykata Rajonale vendosi që do jepte masën e burgimit parandalues për periudhën pas 8 shtatorit 2001, kur (pas një periudhe gjatë së cilës kërkuesi u arratis, dënimi është reduktuar) ai mund të vuante dhjetë vjet në burgim parandalues. Për këtë vendim nuk kishte pengesa kushtetuese. Sipas gjykatës, masa e burgimit parandalues për kërkuesin u autorizua nga Neni 67d § 3 i Kodit Penal amenduar në 1998 (shih paragrafin 53 më poshtë). Në seksionin 1 a (3) neni Hyrës i Kodit Penal, amenduar në 1998, neni në fjalë është deklaruar i zbatueshëm dhe për të burgosurit masa e burgimit parandalues për të cilët ishte vendosur para ndryshimit në ligj (shih paragrafin 54 më poshtë). Gjykata Kushtetuese Federale ka refuzuar të pranojë një ankim kushtetues ku ndryshimi në ligj ka qenë indirekt pjesë e çështjes. Duke parë të shkuarën kriminale të kërkuesit dhe mundësitë që ekzistonin për kryerjen e veprave të tjera penale në të ardhmen masa e burgimit parandalues nuk ishte disproporcionale.

20. Për sa i përket transferimit të kërkuesit në një spital psikiatrik, kërkesa e tij ishte e nxituar pasi ai as nuk ishte mbajtur dhe as nuk do mbahej në një spital psikiatrik.

2. Vendimi i Gjykatës së Apelit të Frankfurtit

21. Më 26 tetor 2001 Gjykata e Apelit Frankfurt, rrëzoi pjesërisht vendimin e Gjykatës Rajonale Marburg duke shfuqizuar kështu urdhrin e 9 Janarit 1981 për transferimin e kërkuesit në një spital psikiatrik. Në mbështetje të vendimit të Gjykatës Rajonale, u vendos që të mos lejohej pezullimi me kusht i masës së burgimit parandalues, në kundërshtim me vendimin e Gjykatës Rajonale të Marburgut më 17 nëntor 1986, dhe vendosi vazhdimin e mbajtjes së tij në burg edhe pas përfundimit të periudhës prej dhjetë vitesh të burgimit më 8 shtator 2001. Gjithashtu u konfirmua se çdo kërkesë për rishikimin e vendimit nuk do të jetë e pranueshme brenda një periudhe dy vjeçare.

22. Gjykata e Apelit vërejti se, urdhrin për transferimin e kërkuesit në spital psikiatrik i mungonte qëllimi. Duke pasur parasysh raportet e ekspertëve të paraqitura para gjykatave penale që prej 1985 dhe një raporti të ri nga eksperti K. i kërkuar nga vetë gjykata, ishte e qartë se kërkuesi nuk vuante nga çrregullime serioze mendore të cilat mund të klasifikoheshin si patologjike.

23. Përsa i përket masës burgimit parandalues të kërkuesit, i cili u përfaqësua nga avokati përkatës, Gjykata e Apelit, duke mbështetur arsyet e

dhëna nga Gjykata Rajonale dhe rrezikshmërinë e kërkuesit, konstatoi se ishte e nevojshme të mbajta e tij e vazhdueshme në burg. Parë në dritën e të shkuarës kriminale të kërkuesit dhe mundësinë e përsëritjes prej tij në të ardhmen të këtyre akteve mbajta e tij nën masën e burgimit parandalues ishte proporcionale. Asnjë ndryshim material në rrethanat vendimtare për ndalimin e tij nuk pritej të ndodhte brenda një periudhe dy-vjeçare (neni 67e § 3 i Kodit Penal).

24. Sipas Gjykatës së Apelit, neni 67e § 3 i Kodit Penal, i ndryshuar në 1998, ishte kushtetues. Gjykata pranoi se në kohën kur ishte urdhëruar masa e burgimit parandalues ndaj kërkuesit, ajo do ta kishte pushuar si urdhër maksimumi pas shlyerjes së dhjetë viteve të burgimit. Megjithatë, neni 2 § 6 i Kodit Penal (shiko paragrafin 48 më poshtë) lejoi një përkeqësim retrospektiv të situatës së kërkuesit përse i përket masave ndreqëse dhe parandaluese ku përfshihej edhe burgimi parandalues. Masa të tilla nuk u klasifikuan si dënime, por masa parandaluese, kështu që nuk u konsideruan dispozita penale me efekt prapaveprues në kuptim të nenit 103 § 2 të Ligjit Bazë (shih paragrafin 61 më poshtë).

25. Gjithashtu, vazhdimi i masës së burgimit parandalues ndaj kërkuesit nuk shkelte në parim dispozitat me efekt prapaveprues të mishëruara në parimin e shtetit të së drejtës. Interesi i madh publik, përkatësisht mbrojtja e publikut nga shkelësve të rrezikshëm të ligjit, e justifikonte miratimin e dispozitave të tilla me efekt prapaveprues nga ligjvënësi në çështjen konkrete.

3. Vendimi i Gjykatës Kushtetuese Federale

26. Më 26 nëntor 2001, kërkuesi, i përfaqësuar nga mbrojtësi i tij, parashtroi një ankesë në Gjykatën Federale Kushtetuese kundër vendimeve të cilat urdhëruan vazhdimin e masës së burgimit parandalues ndaj tij edhe pas përfundimit të periudhës dhjetë vjeçare. Ai pretendoi, në veçanti, se këto vendime janë bazuar në nenin 67 d § 3 të Kodit Penal, i ndryshuar në vitin 1998, sipas së cilës kohëzgjatja e periudhës së parë të masës së burgimit parandalues të personit të dënuar mund të zgjatet në mënyrë retrospektive nga një periudhë maksimale dhjetë vjet për një periudhë të pakufizuar kohe. Prandaj, kjo dispozitë shkelte parimin e ndalimit të efekteve prapavepruese të ligjit penal jo favorizues sipas nenit 103 § 2 të Ligjit Bazë, i mishëruar gjithashtu edhe në parimin e shtetit të së drejtës, parimin e proporcionalitetit dhe të drejtën e lirisë sipas nenit 2 § 2, fjalia e dytë, të Ligjit Bazë (shih paragrafin 57 më poshtë). Për më tepër, dispozita e kontestuar nuk sillte asnjë lehtësim të kushtet e tij të ndalimit të cilat do të bënin të mundur përfundimin pozitiv se ai nuk ishte më i rrezikshëm për publikun. Si pasojë, kjo sillte burgim për jetë pa asnjë perspektivë lirimi.

27. Më 5 shkurt 2004 një panel prej tetë gjyqtarësh të Gjykatës Kushtetuese Federale, pasi zhvilluan seancën gjyqësore, në të cilën u konsultuan ekspertët psikiatrikë dhe drejtorët e disa burgjeve, e hodhi

poshtë ankesën e kërkuarit për antikushtetueshmëri si të pabazuar (nr. 2 BvR 2029/01). Në vendimin e arsyetuar me kujdes dhe në hollësi (deri në 84 faqe) u theksua se neni 67d § 3 i Kodit Penal, i lexuar në lidhje me nenin 1a (3) të nenit Aktin Hyrës të Kodit Penal, i ndryshuar në vitin 1998, ishte në përputhje me Ligjin Themelor.

(a) E drejta për liri

28. Gjykata Kushtetuese Federale vlerësoi se masa e burgimit parandalues bazuar në nenin 67d § 3 të Kodit Penal kufizonte të drejtën e lirisë në mënyrë barabartë siç thuhet në nenin 2 § 2 të Ligjit Themelor.

29. Gjykata theksoi se sa më gjatë një person të mbahet i ndaluar, aq më të rrepta bëhen kërkesat lidhur me proporcionalitetin e privimit të lirisë. Megjithatë, neni 67d § 3 të Kodit Penal mori parasysh rëndësinë në rritje të së drejtës së lirisë, dhe pas dhjetë vjetësh në burg. Një standard më i lartë kërkohet në lidhje me interesin juridik kur bëhet fjalë për kërcënim (mbrojtja nga kërcënimet vetëm kur preket integriteti fizik ose mendor i viktimave) dhe provën e rrezikshmërisë së kërkuarit (kërkohen raporte të arsyetuar nga ekspert psikiatër të jashtëm dhe me përvojë). Gjykata gjithashtu e bëri ndërprerjen e ndalimit rregull të përgjithshëm dhe zgjatjen e tij si një përjashtim, që do të përdorej si një masë e fundit. Për më tepër, dispozitat procedurale të masës së burgimit parandalues (nenet § 67c 1, 67d §§ 2 dhe 3 dhe 67e të Kodit Penal) parashikonin një shqyrtim të rregullt për të përcaktuar nëse ndalimi i personit mund të pezullohej ose të ndërpritet. Për shkak të rëndësisë të veçantë që kushtet e ndalimit kishin për të përcaktuar prognozën e rrezikshmërisë në të ardhmen, gjykata përgjegjëse për marrjen e vendimit nuk u lejua të pranojë pa arsye të mjaftueshme refuzimin nga ana e autoriteteve të burgut për të lehtësuar kushtet e ndalimit, si ndërprerje e parakohshme e masës së sigurisë në burgim parandalues.

30. Masat e sigurisë në burgim parandalues nuk shërbejnë për të ndëshkuar veprat e kryera në të kaluarën, por për të parandaluar ato që mund të ndodhnin në të ardhmen. Prandaj, *Länder* duhej të sigurohej që i burgosuri të kishte kushte më të mira gjatë burgimit dhe në përputhje me kërkesat e burgut.

(b) Ndalimi i ligjeve penale me efekt prapaveprues

31. Gjykata Kushtetuese Federale theksoi më tej se neni 67d § 3 i Kodit Penal, i shqyrtuar në lidhje me nenin 1a (3) të Aktit Prezantues të Kodit Penal, nuk e ka shkelur nenin 103 § 2 të Ligjit Themelor. Ndalimi absolut lidhur me zbatimin prapa në kohë të ligjeve penale, i përcaktuar nga ai nen nuk përfshinin masat korrigjuese dhe parandaluese, të tilla siç janë masat e burgimit parandalues, të parashikuara në Kodin Penal.

32. Duke interpretuar nocionet e "dënimit" dhe "veprime të dënueshme" në nenin 103 § 2 të Ligjit Bazë, Gjykata Kushtetuese Federale gjeti se neni

zbatohet vetëm për masat shtetërore që shprehin kufizimin sovran të sjelljeve së paligjshme dhe të fajshme duke të përfshirë vendosjen e një dënimi për të shlyer fajin e kryer. Duke pasur parasysh gjenezën e Ligjit Themelor dhe qëllimin e nenit 103 § 2, kjo nuk mund të zbatohet për masat e tjera shtetërore të cilat ndërhyjnë te të drejtat e një personi.

33. Në veçanti, neni 103 § 2 i Ligjit Themelor nuk parashikon masat e parandalimit dhe korrigjimit, të cilat gjithmonë janë nënkuptuar si të ndryshme nga dënimet sipas sistemit të dyfishtë të Kodit Penal nga njëra anë për dënimet dhe nga tjetra masat e korrigjimit dhe parandalimit. Fakti që një masë ishte e lidhur me sjelljen e paligjshme ose shkaktonte ndërhyrje të konsiderueshme në të drejtën e lirisë nuk ishte e mjaftueshme. Ndryshe nga dënimi, masa e burgimit parandalues nuk synonte ndëshkimin për aktin kriminal, por ishte thjesht një masë parandaluese që synon mbrojtjen e publikut nga një kriminel i rrezikshëm. Për këtë arsye, masa e burgimit parandalues nuk ishte mbuluar nga Neni 103 § 2, edhe pse ai ishte i lidhur direkt me veprën e kryer.

(c) Mbrojtja e pritshmërive legjitime sipas shtetit të së drejtës

34. Gjykata Kushtetuese Federale vendosi si më poshtë, me gjashtë vota pro dhe dy kundër për këtë çështje, se shfuqizimi i periudhës maksimale të paraburgimit, ku masa e burgimit parandalues është urdhëruar për herë të parë, si dhe zbatimi i dispozitës përkatëse (Neni 67d § 3 i Kodit Penal Kodi i ndërlidhur me nenin 1 a (3) të Pjesës së Përgjithshme të Kodit Penal), për kriminelët të cilët ishin të vendosur në burgim parandalues, para hyrjes në fuqi të dënimit dhe që nuk kishin shlyer ende plotësisht dënimin e tyre, ishte në përputhje me mbrojtjen e pritshmërive të ligjshme të garantuara në një shtet të qeverisur nga shteti i së drejtës (Neni 2 § 2 i ndërlidhur me nenin 20 § 3 të Ligjit Bazë, shih paragrafin 59 më poshtë).

35. Gjykata theksoi se Neni 67d § 3 i Kodit Penal i amenduar nuk ndryshon në mënyrë retrospektive pasojat ligjore të dënimit shoqëruar me veprën e caktuar në vendimin përfundimtar të gjykatës. Gjykata ka qenë gjithmonë përgjegjëse për ekzekutimin e dënimeve që kishin juridiksion për të vendosur nëse dhe për sa kohë personi i dënuar është mbajtur në burgim parandalues.

36. Megjithatë, kohëzgjatja maksimale e një periudhë të parë të burgimit parandalues siç përcaktohet në versionin e vjetër të nenit 67d §§ 1 dhe 3 të Kodit Penal u jep të burgosurve arsye që të presin lirimin pasi të kenë kaluar dhjetë vjet. Megjithatë, në bazë të nenit 2 § 6 të Kodit Penal (shih paragrafin 48 më poshtë), kohëzgjatja maksimale dhjetë-vjeçare e burgimit parandalues, si të gjitha masat e tjera korrigjuese dhe parandaluese, kishte qenë subjekt që nga fillimi ndryshimeve në ligj.

37. Duke pasur në konsideratë të gjitha interesat e përfshira, Gjykata Kushtetuese Federale arriti në përfundimin se detyra e ligjvënësit për të mbrojtur publikun e gjerë dhe mos lejuar ndërhyrjet ndaj jetës, shëndetit dhe

integritetit të tyre seksual kanë më shumë rëndësi se limiti i dënimit dhjetë-vjeçare. Duke qenë se Neni 67d § 3 i Kodit Penal ishte përshtatur si një përjashtim nga rregullat dhe në dritën të drejtave procedurale garanton bashkangjitur me të, se zbatimi i këtij nuk ishte në disproporcion retrospektiv.

(d) Dinjiteti Njerëzor

38. Gjykata Kushtetuese Federale gjeti më tej se dinjiteti njerëzor i një personi siç është sanksionuar në nenin 1 § 1 të Ligjit Bazë nuk imponon me një kërkesë kushtetuese që të ketë një periudhë të caktuar maksimale për burgimin parandalues një personi të dënuar. Dinjiteti i personit nuk është shkelur edhe gjatë periudhës së burgimit parandalues dhe nëse kjo ishte e nevojshme për shkak të rrezikut të vazhdueshëm që ai ose ajo mund të sillte. Megjithatë, qëllimi i burgimit parandalues duhej të ishte rehabilitimi i të burgosurit dhe vendosja e themeleve për një jetë të përgjegjshme jashtë burgut. Dinjitetit njerëzor kërkon ligje dhe programe të fuqizuara të cilat i japin të ndaluarve mundësinë reale për të rifituar lirinë e tyre.

39. Masa e burgimit parandalues në formën që është paraqitur i përmbush këto kërkesa. Gjykatat përgjegjëse për ekzekutimin e dënimeve duhej që, në veçanti, të shqyrtonin para përfundimit të afatit të një personi të dënuar burg (neni 67c § 1 i Kodit Penal) dhe më pas të paktën çdo dy vjet (67 neni § 2 i Kodit Penal) nëse masa mund të pezullohet. Nëse janë kaluar dhjetë vjet në burgim parandalues, gjykata shpall ndërprerjen e masave sipas nenit 67d § 3 të Kodit Penal, nëse ka rreziqe të mundshme. Në praktikë, personat në burgim parandalues janë liruar pasi kanë kaluar një periudhë e caktuar kohe në burg.

(e) Largimi nga juridiksioni i gjyqtarit të ligjshëm

40. Së fundi, Gjykata Kushtetuese Federale konstatoi se ndalimi për largimin nga juridiksioni i gjyqtarit të ligjshëm, siç theksohet me Nenin 101 § 1 të Ligjit Bazë (shih paragrafin 60 më poshtë), nuk zbatohet. Neni 67d § 3 i Kodit Penal nuk e bën të panevojshëm një vendim gjyqësor mbi vazhdimin e burgimit parandalues i cili merr parasysh të gjitha rrethanat e rastit në fjalë.

C. Ekzekutimi në praktikë i burgimit parandalues kundër kërkuessit

41. Në burgun Schwalmstadt, personat në burgim parandalues siç janë kërkuessit vendosen në një ndërtesë të veçantë nga të burgosurit që vuajnë dënimin e tyre. Ata kanë disa privilegje krahasuar me personat e dënuar që vuajnë dënimin e tyre. Për shembull, ata kanë të drejtë të veshin dhe të lajnë rrobat e tyre dhe kanë më shumë para xhepi. Ata mund praktikojnë sporte në dhoma të veçanta dhe mund të qëndrojnë jashtë në oborr për disa orë çdo

ditë. Ata mund të pajisin qelitë e tyre me mobilje të caktuara dhe kanë orare vizitash më të gjata.

42. Përsa i përket masave që synojnë riintegrimin në shoqëri, personat që mbahen në paraburgim në burgun Schwalmstadt, ashtu si ato të burgosur në burgjet e tjera, ju ofrohet çdo jave nga një diskutim në grup ku mund të propozohen ide për aktivitete rikrijuese dhe për strukturimin e jetës së tyre të përditshme. Për më tepër, ka dhe diskutime individuale për të përmirësuar integrimin e të dënuarit në grup dhe si dhe një grup tjetër gjatë darkave çdo dy javë më qëllim motivimin e të burgosurit për të pranuar trajtimin që i ofrohet. Ku vlen të përmendet se të dënuarve u janë ofruar seanca individuale terapeutike me një terapist të jashtëm apo terapi në grup në mjediset socio-terapeutike të një burgu tjetër. I dënuari mund të kërkojë edhe një konsultë me psikologun apo punonjësin social përgjegjës në mënyrë që të merren konkretisht me situata të cilat janë në krizës.

43. Kërkuesi i është nënshtruar terapisë që në momentin që është vendosur në burgim parandalues. Që në fillimin e vitit 1993 ai ka pasur sesione terapie me një psikolog në burgun Schwalmstadt. Nga shtatori 2000 deri në mars 2003 ai gjithashtu kishte sesione të rregullta individuale terapeutike me një psikolog të jashtëm. Vazhdimi i mëtejshëm i terapisë u vlerësua se nuk rekomandohej më. Përveç kësaj, kërkuesi është ekzaminuar nga psikiatër në intervale të rregullta në mënyrë që të vlerësohej rrezikshmëria e tij dhe të lejojë lehtësimin në mënyrë sa më të përshtatshme të regjimit të burgut. Për lehtësimin e kushteve të burgimit parandalues të kërkuesit, atij ju dhanë aktualisht periudha të shkurtra pushimi nën arrest shtëpie (Ausführungen) disa herë në vit. Ai gjithashtu merr vizita të rregullta (mbi tre herë në muaj mesatarisht) nga e fejuara e tij, me të cilën ai ka qenë i lidhur që nga viti 2005.

Ai ka punuar me një ndërprerje të shkurtër në burg dhe aktualisht është duke punuar në punëtorinë metalike të burgut me të ardhura neto rreth 350-543 euro (EUR) në muaj.

44. Sipas një raporti të ekspertëve psikiatrik dhe një raport shtesë psikologjik hartuar në shtator 2006, kërkuesi kishte bërë hapa të rëndësishëm drejt riintegritimit në shoqëri, në veçanti duke shkuar larg identitetit të tij kriminal, që ai kishte zhvilluar që nga fëmijëria e tij, dhe duke u përpjekur të mendojë para se të veprojë. Marrëdhënia e tij e re me të fejuarën e tij mund të shihet si një zhvillim i mëtejshëm pozitiv që mund të përmirësojë rrethanat e tij sociale në rast të lirimit të tij nga burgu. Megjithatë, ky trend nuk ishte stabilizuar ende dhe mungesa e besnikërisë dhe ndjeshmëria ndaj të tjerëve, si dhe një moment impulsiviteti i rrezikshëm, që ishte manifestuar përsëri kur kërkuesi kishte goditur një të burgosur me grushte në fytyrë pas një mosmarrëveshje në lidhje me një ngjithje kallaji në vitin 2005. Eksperti rekomandoi mbajtjen dhe shtimin me kujdes të masave aktuale të lehtësimit të kushteve të dënimit të kërkuesit.

II. PRAKTIKAT DHE LEGJISLACIONI KOMBËTAR, NDËRKOMBËTAR DHE I KRAHASUAR

A. Praktikrat dhe Legjislacioni Kombëtar

1. Dënimet dhe masat parandaluese e korrigjuese

45. Për të trajtuar aktet e paligjishme Kodi Penal gjerman bën dallimin midis ndëshkimeve “Strafen” dhe masave parandaluese dhe korrigjimit të ashtuquajtura “Maßregeln der Besserung und Sicherung”. Ky sistemi i dyzuar i sanksioneve, futja e të cilit është shqyrtuar dhe diskutuar që nga fundi i shekullit të 19-të, u përfshi në Kodin Penal përmes ligjit mbi trajtimin e shkelësve ordinerë të rrezikshëm dhe mbi masat e parandalimit dhe korrigjimit (Akti i shkelësve ordinerë - Gesetz gegen gefährliche Gewohnheitsverbrecher und über der Maßregeln Besserung und Sicherung) në 24 nëntor 1933. Rregullat mbi paraburgimin parandalues mbeti në fuqi, në thelb e pandryshuar, pas vitit 1945 dhe iu nënshtrua disa reformave të miratuara nga ligjvënësit nga 1969 e këtej.

46. Dënimet (shih Nenin 38 et vijues të Kodit Penal) përbëhen kryesisht nga dënime me burg dhe gjoba. Dënimi caktohet në bazë të fajësisë së të pandehurit (neni 46 § 1 i Kodit Penal).

47. Masat e korrigjimit dhe parandalimit (shih Nenet 61 et vijues të Kodit Penal) përbëhen kryesisht nga shtrimi në një spital psikiatrik (neni 63 i Kodit Penal) ose një strukturë mjekësore detoksikimi (neni 64 i Kodit Penal) ose në burgim parandalues (Neni 66 i Kodit Penal). Qëllimi i këtyre masave është të rehabilitojë kundërvajtësit e rrezikshëm ose për të mbrojtur publikun prej tyre. Masat mund të urdhërohen për shkelësit krahas ndëshkimit të tyre (krahaso Nenet 63 et vijues) Megjithatë, masat duhet të jenë në proporcion me shkallën e veprave penale të kryera nga ose të pritshme nga të pandehurit, si dhe shkalla e rrezikshmërisë së tyre (Neni 62 i Kodit Penal).

48. Zbatueshmëria kohore e këtyre dispozitave të Kodit Penal varet nëse ato lidhen me dënime ose masa të korrigjimit dhe parandalimit. Dënimi përcaktohet nga ligji që është në fuqi në kohën e aktit (Neni 2 § 1 i Kodit Penal), nëse ligji në fuqi për përfundimin e aktit ndryshohet para vendimit të gjykatës atëherë zbatohen ligje më të buta (Neni 2 § 3). Nga ana tjetër, vendimet për masat e korrigjimit dhe parandalimit bazohen në ligjin në fuqi në kohën e vendimit, përveç rasteve kur ligji parashikon ndryshe (neni 2 § 6).

2. Dispozitat e Kodit Penal dhe Kodit të Procedurës Penale që rregullojnë burgimin parandalues

(A) urdhri për burgimin parandalues

49. Gjykata që shqyrton çështjen, në kohën e gjykimit të të pandehurit, mund të urdhërojë burgimin parandalues në rrethana të caktuara, krahas dënimit me burg në qoftë se kundërvajtësi ka treguar se është i rrezikshëm për publikun (neni 66 i Kodit Penal).

50. Në veçanti, gjykata urdhëron dënimin me burgim parandalues krahas dënimit, nëse dikush është dënuar me burg për një vepër penale të qëllimshme së paku dy vjet dhe nëse plotësohen kushtet e mëposhtme. Së pari, dhunuesi duhet të ketë qenë i dënuar dy herë me burgim së paku me një vit në secilin rast për vepra të qëllimshme të kryera para veprës së re. Së dyti, dhunuesi duhet të ketë kryer më parë një dënim me burg, ose duhet të ketë qenë ndaluar me paraburgim në bazë të një mase parandaluese ose korrigjuese për të paktën dy vjet. Së treti, vlerësimi i plotë i dhunuesit dhe akteve të tij duhet të tregojë se për shkak të prirjes së tij për të kryer vepra të rënda, veçanërisht ato të cilat dëmtojnë rëndë viktimat e tyre fizikisht ose mendërisht ose që shkaktojnë dëme serioze ekonomike, dhunuesi paraqet një rrezik për publikun e gjerë (shih nenin 66 § 1).

51. Neni 67 c i Kodit Penal rregullon urdhrat mbi burgimin parandalues të personave të dënuar që nuk janë ekzekutuar menjëherë pasi vendimi për ta është bërë përfundimtar. Paragrafi 1 i këtij neni parashikon që nëse një dënimi me burg është ekzekutuar përpara zbatimit në të njëjtën kohë me burgimin parandalues, gjykata përgjegjëse për ekzekutimin e vendimeve (që është, një Dhomë e Veçantë e Gjykatës Rajonale e përbërë nga tre gjyqtarë profesionistë, shih seksionin 78a dhe 78b (1)(1) i Ligjit mbi Organizimin e Gjykatave) duhet të shqyrtojë para përfundimit të afatit të burgimit, nëse masa e burgimit parandalues të personit është ende i nevojshëm në funksion të objektit të gjykimit. Në qoftë se nuk është rasti, ajo pezullon me kusht ekzekutimin e urdhrit të burgimit parandalues; mbikëqyrjen e sjelljes së personit (Führungsaufsicht) fillon me pezullim e urdhrit.

(b) Kohëzgjatja e burgimit parandalues

(i) dispozita në fuqi para 31 Janarit 1998

52. Në kohën e shkeljes nga kërkuesi dhe dënimi i tij, neni 67d i Kodit Penal, në masën e nevojshme, është formuluar si më poshtë:

Neni 67 d Kohëzgjatja e paraburgimit

"(1) Paraburgimi në një strukturë detoksikimi nuk mund të kalojë dy vjet dhe periudha e parë e burgimit parandalues nuk mund të kalojë dhjetë vjet.

...

(2) Nëse nuk ka asnjë dispozitë mbi kohëzgjatjen maksimale ose nëse afati nuk ka skaduar ende, gjykata duhet ta pezullojë ekzekutimin e mëtejshëm të urdhrit të paraburgimit në bazë provash sa më shpejt të që të gjenden arsye të justifikueshme për të provuar nëse i ndaluari mund të lirohet pa kryerjen e veprave të tjera të paligjshme. Pezullimi sjell automatikisht mbikëqyrjen e sjelljes së kundërvajtësit.

(3) Nëse kohëzgjatja maksimale ka skaduar, i ndaluari duhet të lirohet. Si rrjedhojë masa duhet të ndërpritet. "

(ii) Dispozita të ndryshuara në fuqi që nga 31 janar 1998

53. Neni 67d i Kodit Penal është ndryshuar ndërsa kërkuesi ishte në burgim parandalues për herë të parë, përmes ligjit mbi Luftën e veprave seksuale dhe vepra të tjera të rrezikshme (Gesetz zur Bekämpfung Sexualdelikten von und anderen gefährlichen Straftaten) e 26 janar 1998, e cila hyri në fuqi më 31 janar 1998. Dispozita ndryshon, në masën e nevojshme, me kusht që:

Neni 67d Kohëzgjatja e paraburgimit

"(1) Paraburgimi në një strukturë detoksikimi nuk duhet të kalojë dy vjet ...

(2) Nëse nuk ka asnjë dispozitë mbi kohëzgjatjen maksimale ose nëse afati nuk ka skaduar ende, gjykata në bazë prove pezullon ekzekutimin e mëtejshëm të paraburgimit sa më shpejt që personi i interesuar pritët të mos kryejë akte të mëtejshme të paligjshme pas lirimt të tij apo të saj. Pezullimi duhet të sjellë automatikisht mbikëqyrjen e sjelljes së kundërvajtësit.

(3) Nëse një person ka kaluar dhjetë vjet në paraburgim parandalues, gjykata do të deklarojë përfundimin e masës në qoftë se nuk ka rrezik që i ndaluari për shkak të tendencave të tij kriminale nuk do të ndërmarrë vepra që rezultojnë në dëmtim të rëndë fizik ose psikologjike të konsiderueshme për viktimat. Ndërprerja do të sjellë automatikisht mbikëqyrjen e sjelljes së kundërvajtësit. "

54. Sa i përket zbatueshmërisë *ratione temporis* të nenit 67d të Kodit Penal sipas ndryshimit, pjesa e përgjithshme në Kodin Penal, në masën e nevojshme, thotë:

Seksioni 1 a Zbatimi i rregullave mbi burgimin parandalues

"(3) Neni 67d i Kodit Penal, i ndryshuar përmes ligjit mbi luftën ndaj veprave seksuale dhe veprave të tjera të rrezikshme i 26 Janarit 1998 (Federal Gazeta I, fq. 160) zbatohet pa kufizim."

55. Në lidhje me shqyrtimin gjyqësor që kërkohet sipas Neni 67d § 3 të Kodit Penal dhe për vendimet plotësuese sipas nenit 67d § 2, nenit 463 § 3 të Kodit të Procedurës Penale të ndryshuar përmes ligjit mbi luftimin e veprave seksuale dhe veprave tjera të rrezikshme bëhet e detyrueshme për gjykatën përgjegjëse ekzekutimin e vendimeve si konsultimi me një ekspert mbi pyetjen nëse personi i dënuar ka të ngjarë të angazhohet në vepra serioze kur të lirohet si dhe të caktojë një avokat mbrojtës për të përfaqësuar të pandehurin.

(C) Rishikimi i burgimit parandalues të një personi të dënuar

56. Përveç neneve 67c § 1 dhe 67d § 2 dhe § 3 të Kodit Penal, Neni 67 i Kodit Penal parashtron shqyrtimin e burgimit parandalues të personit të dënuar. Gjykata mund të rishikojë në çdo kohë nëse ekzekutimi i mëtejshëm i vendimit të burgimit parandalues duhet të pezullohet në bazë prove. Megjithatë është e detyrueshme ta bëjë këtë brenda afateve fikse (§ 1 i nenit 67e). Për personat në paraburgim parandalues, ky afat është dy vjet (§ 67 neni 2 i). Gjykata mund të shkurtojë këtë afat kohor, por gjithashtu mund të vendosë terma brenda kufijve ligjore për rishikim përpara se një kërkesë për rishikim do të ishte e papranueshme (§ 3 i nenit 67e).

3. Dispozitat e Ligjit bazë dhe jurisprudenca e Gjykatës Kushtetuese Federale

57. Neni 2 § 2, fjalia e dytë, e Ligjit bazë parashikon se liria e personit është e padhunueshme.

58. Në bazë të nenit 20 § 3 të Ligjit Bazë, legjislativi është i detyruar të respektojë rendin kushtetues, ndërsa ekzekutivi dhe gjyqësori ligjin dhe drejtësinë.

59. Sipas jurisprudencës së mirë-përcaktuar të Gjykatës Kushtetuese Federale, neni 2 § 2 i lexuar në ndërlidhje me nenin 20 § 3 të Ligjit Bazë mbron pritshmëritë legjitime në një shtet të qeverisur nga sundimi i ligjit. Një ligj mund të jetë retrospektiv në kuptimin që ndërsa efektet e tij legale nuk janë aplikuar deri sa ai të jetë publikuar, përkufizimi mbulon ngjarjet "vënë në lëvizje" para se sa të botohej (i ashtuquajtur *unechte Rückwirkung*, shih vendimet e Gjykatës Kushtetuese Federale në përmbledhjen e vendimeve të Gjykatës Kushtetuese Federale (BVerfGE), vëll. 72, fq. 200. et vijues, 242 dhe vëll. 105, fq. 17 dhe vijues dhe 37 dhe vijues). Në lidhje me ligjet retrospektive në kuptimin që parimeve të sigurisë ligjore dhe

mbrojtjes së pritshmërive legjitime nuk iu është dhënë prioritet mbi qëllimin e përgjithshëm të ligjvënësit për të ndryshuar rendin ekzistues ligjor në përgjigje të rrethanave të ndryshueshme. Ligjvënësi mund të miratojnë ligje të tilla retrospektive nëse rëndësia e qëllimit të legjislacionit për të mirën e përbashkët tejkalon rëndësinë e interesit në mbrojtjen e pritshmërive legjitime (shih aktgjykimin e Gjykatës Kushtetuese Federale në rastin konkret, fq. 70-73, me shumë referenca në jurisprudencën e saj).

60. Në bazë të nenit 101 § 1 të Ligjit Bazë, askush nuk mund të largohet nga juridiksioni i gjyqtarit të ligjshëm.

61. Sipas nenit 103 § 2 të Ligjit Themelor, një akt mund të dënohet vetëm nëse fakti i të qenit i dënueshëm me ligj është përcaktuar me ligj para se akti të kryhej.

4. Rregullat dhe praktikat në lidhje me ekzekutimin e urdhrave të burgimit parandalues

(A) Ligji mbi ekzekutimin e dënimeve

62. Ligji (Federal) mbi ekzekutimin e dënimeve (Strafvollzugsgesetz) përcakton rregullat për ekzekutimin e dënimeve me burgim në burgjet dhe për ekzekutimin e masave të korigjimit dhe parandalimit si dhe parandalimin e heqjes së lirisë për personat e interesuar (shih seksionin 1 të Ligjit). Dispozitat e tij kanë qenë të zbatueshme në të gjitha Landet (Länder) deri më 31 dhjetor 2007, që atëherë Landet (Länder) kanë pasur fuqinë për të nxjerrë ligje për këto çështje. Për atë kohë sa ato kanë përdorur këtë pushtet, dispozitat e përcaktuara nga Landet në ekzekutimin e urdhrave të burgimit parandalues nuk ndryshojnë shumë nga ato të përcaktuara në ligjin mbi Ekzekutimin e dënimeve.

63. Seksioni 2 i Ligjit mbi Ekzekutimin e vendimeve merret me qëllimin e ekzekutimit të vendimit me burg. Gjatë ekzekutimit të dënimit me burgim i ndaluari duhet bërë tashmë e tutje i aftë për të kryer një jetë shoqërore pa kryer vepra të jashtëligjshme (qëllimi i dënimit të parë). Ekzekutimi i dënimit me burgim synon gjithashtu në mbrojtjen e publikut nga veprat e mëtejshme (fjalë e dytë).

64. Seksionet 129 deri 135 të ligjit mbi ekzekutimin e vendimeve përmbajnë rregulla të posaçme për ekzekutimin e urdhrave të burgimit parandalues. Seksioni 129 parashikon që personat që mbahen në paraburgim parandalues do të mbahet në kushte të sigurta për mbrojtjen e publikut (fjalë e parë). Atyre duhet t'u jepet ndihmë në rregullimin e jetës jashtë burgut (fjalë e dytë). Nëse parashikohet ndryshe (në seksionet 131 deri tek 135 të ligjit të lartpërmendur), dispozitat në lidhje me ekzekutimin e dënimeve me burgim zbatohen *mutatis mutandis* për burgimin parandalues (seksioni 130 i ligjit).

65. Sipas nenit 131 të Ligjit mbi ekzekutimin e vendimeve, pajisjet e institucioneve në të cilat personat mbahen në burgim parandalues, veçanërisht qelitë e paraburgimit si dhe masat e veçanta për të promovuar

mirëqenien, duhet të jenë të projektuara për të ndihmuar të ndaluarit të organizojnë jetën e tyre në institucion në mënyrë të arsyeshme dhe për t'i mbrojtur ata nga dëmet e shkaktuara nga një privim i gjatë i lirisë. Nevojat e tyre personale duhet të merren parasysh sa të jetë e mundur. Seksioni 132 i Ligjit parashtron se të ndaluarit mund të veshin rrobat e tyre dhe të përdorin shtrajtoret e tyre në shtrat, përveç nëse kjo është e ndaluar për arsye të sigurisë dhe të sigurohet që ato të ndërrohen, pastrohen dhe riparohen me shpenzimet e tyre. Për më tepër, sipas seksionit 133 të ligjit të lartpërmendur, të ndaluarit lejohen për t'u punësuar kundrejt pagesës në qoftë se kjo i shërben objektit të mësimin, mbajtjen ose promovimin e aftësive të nevojshme për punësim të paguar pas lirimit të tyre. Gjithashtu ata marrin para xhepi. Në pajtim me seksionin 134 të ligjit të sipërpërmendur, kushtet e ndalimit mund të lehtësohen dhe mund të jepen leje të veçanta për një periudhë deri në një muaj në mënyrë që të testohet gatishmëria e të ndaluarve dhe për t'i parapërgatitur ata për lirim.

66. Seksioni 140 (1) ligjit mbi Ekzekutimin e Vendimeve parashikon se burgimi parandalues është kryer ose në një institucion të veçantë ose në një krah veçantë të një burgu për ekzekutimin e vendimeve me burgim.

(b) Materiali statistikor

67. Sipas materialeve statistikore të paraqitura nga qeveria, te cilat nuk janë kontestuar nga kërkuesi, gjykatat gjermane vendosën një total prej 75 urdhra të burgimit parandalues në vitin 2005, 42 nga të cilat i kishin të bënë me shkelje të natyrës seksuale. Në Gjermani më 31 mars 2007, një total prej 415 personash u mbajtën në burgim parandalues. Në vitin 2002, kohëzgjatja mesatare e një periudhe e paraburgimit parandalues të parë ishte nga dy vjet e tre muaj deri në shtatë vjet në vartësi të Landeve të ndryshme. Po në këtë vit, 261 persona të mbajtur në burgim parandalues për herë të parë, u ndikuan nga heqja e kohëzgjatjes maksimale e burgimit parandalues në dhjetë vjet, sipas nenit 67d § 3 i Kodit Penal, lexuar në ndërlidhje me seksionin 1a(3) të pjesës së përgjithshme të Kodit Penal i ndryshuar në vitin 1998. Në vitin 2008, 70 persona mbeteshin të prekur ende nga ndryshimi në ligj dhe kishin më shumë se dhjetë vjet burgim parandalues.

68. Sipas materialeve statistikore të paraqitura nga qeveria, te cilat nuk janë kontestuar nga kërkuesi, Gjermania kishte 95 të burgosur për 100,000 banorë në vitin 2006, ndërsa kanë qenë, për shembull 333 të burgosur për 100,000 banorë në Estoni, 185 në Republikën Çeke, 149 në Spanja, 148 në Angli dhe Uells, 85 në Francë, 83 në Zvicër, 77 në Danimarkë dhe 66 në Norvegji. Për më tepër, sipas statistikave vjetore penale të Këshillit të Evropës Anketimi i 2006 në 12 dhjetor 2007 (PC-CP (2007) 9 Prov. 2, f. 47), numri i përgjithshëm i të burgosurve të dënuar me kushtet e burgimit duke filluar nga dhjetë vjet deri në burgim të përjetshëm më 1 shtator 2006 në Gjermani ishte 2,907, 402 në Estoni, 1,435 në Republikën Çeke, 3,568

në Spanjë, 12,049 në Angli dhe Uells, 8,620 në Francë, 172 në Danimarkë dhe 184 në Norvegji.

B. E Drejta krahasuese

1. Sistemet për të mbrojtur publikun ndaj kundërvajtësve të rrezikshëm

69. Sipas informacionit dhe materialit para Gjykatës, Shtetet anëtare të Këshillit të Evropës kanë zgjedhur mënyra të ndryshme për të mbrojtur publikun nga kundërvajtësit e dënuar të cilët kanë vepruar me përgjegjësi të plotë kriminale në kohën e veprës penale (siç bëri kërkuesi në kohën përkatëse) dhe që rrezikojnë kryerjen e veprave të rënda të mëtejshme pas lirimit nga paraburgimi dhe për këtë arsye paraqesin rrezik për publikun.

70. Përveç Gjermanisë, të paktën shtatë shtete të tjera të Konventës kanë miratuar sistemet e burgimit parandalues në lidhje me kundërvajtës të dënuar të cilët nuk konsiderohen të jenë të sëmurë mendërisht, me fjalë të tjera, të cilët kanë vepruar me përgjegjësi të plotë kriminale gjatë kryerjes së veprës së tyre (s), dhe konsiderohet që janë të rrezikshme për publikun pasi ata kanë gjasa të ri-veprojnë. Këto shtete përfshijnë Austrinë (shih Nenet 23 dhe vijues Dhe 47 dhe vijues të Kodit Penal Austriak, dhe nenet 435 dhe vijues të kodit Austriak të Procedurës Penale), Danimarka (shih Nenet 70 dhe vijues të Kodit Penal Danez), Itali (shih Nenet 199 dhe vijues të Kodit Penal Italian), Lihtenshtejni (shih Nenet 23 dhe vijues 70. dhe 47 të Kodit Penal të Lihtenshtejnit dhe neneve 345 dhe vijues të Kodit të Procedurës Penale të Lihtenshtejnit), San Marino (shih Artikuj 121 dhe vijues Kodit Penal i San Marinos), Sllovakia (shih Nenet 81 dhe 82 të Kodit Penal Sllovak) dhe Zvicra (shih Nenet 56 dhe vijues të Kodit Penal të Zvicrës). Burgimi parandalues në këto shtete, si rregull urdhërohet nga gjykatat vendimmarrëse dhe ekzekutohet zakonisht pasi personat e interesuar të kenë kryer dënime me burg (me përjashtim të Danimarkës, ku është urdhëruar burgimi parandalues në vend të dënimit me burg). Rrezikshmëria e të burgosurve shqyrtohet në mënyrë periodike dhe ata lirohen me kusht në qoftë se ata nuk janë më të rrezikshëm për publikun.

71. Si në vendin dhe kohëzgjatjen e vendosjes, personat që i nënshtrohen burgimit parandalues janë vendosur në institucione të posaçme në Austri (shih nenin 23 të Kodit Penal Austriak), Lihtenshtejni (shih nenin 23 të Kodit Penal të Lihtenshtejnit), San Marino (shih Nenet 121 dhe vijues i Kodit Penal të San Marinos), Sllovakia (shih nenin 81 të Kodit Penal Sllovak) dhe Zvicra (shih nenin 64 të Kodit Penal të Zvicrës). Edhe pse ligji Italian gjithashtu parashikon se burgimi parandalues duhet kryer në institucione të veçanta (krahaso Nenet 215 dhe vijues të Kodit Penal Italian), duket se në praktikë nuk ekzistojnë më këto institucione dhe se personat në fjalë janë mbajtur në burgjet e zakonshme nën një regjim të

veçantë burgimit. Gjithashtu në Danimarkë kundërvajtësit e rrezikshëm janë mbajtur në burgim parandalues në burgjet e zakonshme nën një regjim të veçantë burgimi. Në Danimarkë, Itali, San Marino, Sllovaki (shih dispozitat e nenit 82 § 2 i Kodit Penal Sllovake) dhe Zvicra, dispozitat e aplikueshme nuk rregullojnë kohëzgjatjen maksimale të burgimit parandalues. Nga ana tjetër në Austri dhe Lihtenshtejn një ndalimi i tillë nuk mund të kalojë dhjetë vjet (shih nenin 25 § 1 të dyja Kodeve Penale Austriak dhe te Lihtenshtejnit).

72. Për sa i përket zbatueshmërisë së dispozitave të përkohshme në paraburgimin parandalues, është për t'u theksuar se, sipas formulimit të dispozitave të aplikueshme në disa nga shtetet e interesuara masat mund të zbatohet në mënyrë retrospektive. Prandaj, në pajtim me nenin 200 të Kodit Penal italian, një vendim mbi masat parandaluese duhet të bazohet në ligjin në fuqi në kohën e ekzekutimit të tyre, si dhe në pajtim me nenin 2 § 3 të Kodit Penal Sllovak, këto vendime duhet të bazohen në ligjin në fuqi në kohën e vendimit që urdhëron masën e sigurisë. Sipas nenit 4 § 1 të Kodit Penal Danez, pyetja nëse një vepër duhet të dënohet me burgim parandalues, vendoset duke zbatuar ligjin në fuqi në kohën e gjykimit të aktit kriminal. Kodi Penal i San Marinos po ashtu nuk e ndalon zbatimin retrospektiv të masave parandaluese. Nga ana tjetër, zbatimi retrospektiv ngjan të jetë i ndaluar në lidhje me masat e paraburgimit parandalues në mbështetje të neneve 23 § 1 dhe vijues të Kodeve Penale të Austrisë dhe Lihtenshtejnit dhe sipas ligjit Zviceran.

73. Në shumë shtete të tjera të Konventës, nuk ekziston një sistem i burgimit parandalues dhe rrezikshmëria e kundërvajtësit merret parasysh si në përcaktimin ashtu edhe në ekzekutimin e dënimit të tyre. Nga njëra anë, dënimet me burg janë rritur nën këndvështrimin e rrezikshmërisë së kundërvajtësit, sidomos në rastet e ripërtëritjes. Në këtë aspekt është për t'u theksuar se, ndryshe nga gjykatat në shumicën e Shteteve të Konventës, gjykatat në Mbretërinë e Bashkuar shprehimisht bëjnë dallimin mes ndëshkimit dhe pjesës së masës parandalues në një dënim të përjetshëm. Shpërblimi apo periudha tarifore është fiksuar për të reflektuar dënimin e kundërvajtësit. Pasi pjesa e kompensimit të dënimit është kryer, një i burgosur konsiderohet nën mbrojtje kur kryen paraburgimin parandalues të dënimit të tij dhe mund të lirohet me kusht nëse ai nuk përbën kërcënim për shoqërinë (shih, ndër të tjera, seksionet 269 dhe 277 të Ligjit të Drejtësisë Penale 2003 dhe nenit 28 të Ligjit të Krimit (Vendimet) 1997). Nga ana tjetër, rrezikshmëria e kundërvajtësit në përgjithësi ka një ndikim si në kushtet e burgimit ashtu edhe për shanset për të përfituar nga një reduktim i dënimit të apo për lirim me kusht.

2. Dallimi ndërmjet dënimeve dhe masave parandaluese dhe pasojat e tij

74. Për sa i përket dallimit ndërmjet dënimeve dhe masave parandaluese në Shtetet e Konventës dhe pasojat e nxjerra nga kualifikimi i sanksionit në fjalë, duhet të theksohet se të njëjtën lloj masë mund të cilësohet si dënim shtesë në një shtet dhe si një masë parandaluese në një tjetër. Kështu, mbikëqyrja e sjelljes së një personi pas lirit, për shembull është një dënim shtesë sipas neneve 131-36-1 dhe vijues të Kodit Penal Francez dhe një masë parandaluese, sipas neneve 215 dhe 228 të Kodit Penal Italian

75. Për më tepër, Ligji i 25 shkurt 2008 pas vendimit me paraburgim parandalues dhe zvogëlimit të përgjegjësisë kriminale si pasojë e të metave mendore (*Loi relative à la de sûreté et à la déclaration e irresponsabilité pénale*) ka futur në ligjin Francez paraburgimin parandalues. Sipas nenit 706-53-13 të Kodit të Procedurës Penale të Francës, kjo masë mund të urdhërohet veçanërisht ndaj shkelësve të rrezikshëm që përbëjnë një rrezik të lartë recidivizmi për shkak se ata vuajnë nga çrregullime të rënda të personalitetit. Këshilli Kushtetues Francez, në vendimin e tij të datës 21 shkurt 2008 (nr. 2008-562 DC, Gazeta Zyrtare (*Journal officiel*) e 26 shkurt 2008, fq. 3.272), ka gjetur se një ndalim i tillë parandalues, i cili nuk është i bazuar në fajin e personit të dënuar, por është projektuar për të parandaluar personin për të ri-vepruar, nuk mund të cilësohet si një dënim (§ 9 të vendimit). Në këtë këndvështrim, u morr kështu i njëjti mendim si ai i Gjykatës Kushtetuese Federale Gjermane në lidhje me paraburgim parandalues sipas ligjit gjerman (shih paragrafët 31-33 më lart). Megjithatë, në funksion të natyrës mbikëqyrëse, kohës që mund të zgjasë, fakti se është i gjithmonë i rinovueshëm si dhe fakti se është urdhëruar pas shpalljes së vendimit nga gjykata, Këshilli Kushtetues Francez konsideroi se masa e burgimit parandalues pas-vendimit nuk mund të urdhërohet retrospektivisht kundër personave të dënuar për veprat e kryera para publikimit të Aktit (§ 10 i vendimit). Në këtë drejtim, Këshilli arriti në një përfundim të ndryshëm nga Gjykata Kushtetuese Federale Gjermane (shih paragrafët 31-33 dhe gjithashtu paragrafët 34-37 më lart).

C. Vëzhgimet e bëra nga organet monitoruese ndërkombëtare për burgimin parandalues

1. Komisioneri i Këshillit të Evropës për të Drejtat e Njeriut

49. Komisioneri i Këshillit të Evropës për të Drejtat e Njeriut Z. Thomas Hammarberg, theksoi sa më poshtë në raportin e tij gjatë vizitës në Gjermani nga 9 deri në 11 dhe 15 – 18 tetor 2006 (CommDH (2007) 14 i 11 korrik 2007) lidhur në çështjen së cilës ai ju referua si “ mbikëqyrje e sigurt (*Sicherungsverwahrung*)”:

"203. Gjatë vizitës, Komisioneri diskutoi çështjen e mbikëqyrjes së sigurt me disa autoritete *Länder*, gjykatës dhe ekspertë mjekësorë. Komisioneri është i vetëdijshëm për presionin publik që kanë gjyqtarët dhe ekspertët mjekësorë kur ata marrin vendime në lidhje me lirimet e një personi i cili mund të kryejë përsëri një krim të rëndë. Është e pamundur të parashikohet me siguri të plotë nëse një person vërtet do të kryejë ri-shkelje. Psikiatrët vlerësojnë rregullisht sjelljen e një personi të burgosur i cili mund të veprojë ndryshe jashtë burgut. Përveç kësaj është e vështirë të parashikohen të gjitha veprimet që mund kryejë i dënuari jashtë burgut.

204. Komisioneri bën thirrje për të marrë seriozisht në konsideratë kërkesën për mbikëqyrje të sigurt. Masat alternative duhet të merren parasysh që përpara se të merret rruga drejt mbikëqyrjes së sigurt. Komisioneri është i shqetësuar në lidhje me numrin në rritje të personave të privuar nga liria e tyre nën mbikëqyrje të sigurt. Ai inkurajon autoritetet gjermane të ndërmarrin studime të pavarura për zbatimin e mbikëqyrjes së sigurt në mënyrë që të vlerësohet matja në termat e mbrojtjes së publikut të gjerë dhe zbatimit të tij mbi individët e dënuar.

206. Për më tepër, Komisioneri është informuar se personat që mbahen nën mbikëqyrje të sigurt përjetojnë vazhdimisht një humbje të perspektivës për të ardhmen dhe heqjen dorë nga vetvetja. Këtu vjen nevoja për të pasur ofrimin e kujdesit psikologjik ose psikiatrik. Opinioni mjekësor herë pas here mund të ndahet në efikasitetin e kujdesit të ofruar për personat që mbahen nën mbikëqyrje të sigurt, por mundësia e rehabilitimit të tyre dhe lirimi nuk duhet të përjashtohen. Prandaj, njerëzit kur mbahen nën mbikëqyrje të sigurt duhet të marrin trajtimin e duhur mjekësor apo përkujdesje të tjera që adresojnë gjendjen e tyre specifike. "

2. Komiteti Evropian për Parandalimin e Torturës dhe Trajtimin Çnjerëzor ose Trajtimin Degradues apo Ndëshkues

50. Në raportin e tij për Qeverinë gjermane në vizitën e tij në Gjermani nga 20 nëntor-2 dhjetor 2005 (CPT / Inf (2007) 18 i 18 prill 2007), Komiteti Evropian për Parandalimin e Torturës dhe Trajtimin Çnjerëzor ose Trajtimin Degradues apo Ndëshkues (CPT) kreu gjetjet e mëposhtme në lidhje me "njësinë për Vendorsjen e Sigurt (Sicherungsverwahrung)" në burgun Tegel, Berlin:

"94. Kushtet materiale në njësi ishin të një standardi të mirë madje shumë të mira, me disa elementë pozitivë në veçanti: dhoma të pajisura mirë vetëm me anekset sanitare, një dritë dhe mjedise komunitare të gjëra, një kuzhinë të vogël me pajisje për të burgosurit për të përgatitur pije të nxehtë dhe të ushqime të lehta, dhe një mjedis larje, tharje dhe hekurosje.

95. Në parim, të burgosurit kanë pasur akses në aktivitete të njëjta si të burgosurit e zakonshëm (në aspektin e arsimit, të punës, etj.) Përveç kësaj, në përputhje me legjislacionin përkatës, të burgosurit kanë përfituar nga një numër privilegjesh të veçanta. Në veçanti, dyert e qelive ishin të hapura gjatë gjithë ditës, dhe të burgosurit kishin të drejta shtesë për vizitat (dy orë në vend të një orë në muaj), stërvitje në natyrë (katër orë në vend të një orë në jo-ditë pune), furnizimi i parcelave (gjashtë më tepër se tre në vit) dhe para xhepi (nëse nuk ka punë). Vlen të përmendet se të gjithë të burgosurit kishin akses të pakufizuar në telefon.

96. Në teori, të paktën, njësia ofron mundësi për një ambient sigurie jetese pozitiv. Megjithatë, jo të gjithë të burgosurit ishin të aftë të bënin më të mirën e mundësive që ju jepeshin, fakt që nuk ishte i habitshme nëse merren parasysh sipas stafit mjekësor, që jo të gjithë të burgosurit vuanin nga çrregullime të ndryshme të personalitetit. Shumica dërmuese e të burgosurve ishin krejtësisht të demotivuar, nëse dy merreshin më ushtrime në natyrë, tre punonin me orar të plotë dhe një me kohë të pjesshme. Dymbëdhjetë prej të burgosurve ju është ofruar punë, por ata nuk ishin të gatshëm të merrnin pjesë në të. Kështu, shumica e të burgosurve e kalonin kohën vetëm në qelitë e tyre, duke shikuar televizor ose duke luajtur video games. Edhe ndër ato të burgosur të cilët duket se ishin përballuar me përgjegjësi për jetën e tyre të përditshme në njësi, ndjenja ishte se këto aktivitete ishin strategji për të kaluar kohën, pa asnjë qëllim të vërtetë. Siç mund të pritej, kjo duket të jetë e lidhur me njësinë e Vendosijes së Sigurt (*Sicherungsverwahrung*) të tyre të pacaktuar. Disa të burgosur të intervistuar shprehën një ndjenjë të qartë se ata kurrë nuk do të dilnin jashtë dhe një deklaroi se e vetmja gjë që ai mund të bëjë është të përgatisë veten për të vdekur.

97. Sipas administratës së burgjeve, stafi ka punuar në bazë të kritereve të veçanta të trajtimit, qëllimi i liritimit të individit nga njësia e Vendosijes së Sigurt (*Sicherungsverwahrung*), fokusi ishte për të minimizuar rrezikun për publikun e gjerë, si dhe të merren me efektet fizike dhe psikologjike gjatë kohës së qëndrimit nën mbikëqyrje. Megjithatë, delegacioni ka vërejtur se në praktikë, stafi (duke përfshirë edhe punonjësin social) ishin dukshëm i papranishëm këtë njësi, duke mbajtur kështu kontakte me stafit dhe të burgosurve në minimum. ...

99. Edhe për të burgosurit e tjerë që ishin me sa duket duke përballuar me sukses gjendjen e tyre, mungesa e angazhimit të personelit në njësi nuk ishte e justifikueshme. Duke ju dhënë përgjegjësi të burgosurve dhe një shkallë pavarësie nuk nënkupton se stafi duhet t'i lërë ato të veprojnë sipas planeve të tyre. Detyra e kujdesit nuk mund të injorohet, sidomos në lidhje me një grup të tillë të veçantë të burgosurve. Delegacionit ju krijua përshtypja e veçantë që stafi vetë nuk ishte i qartë se si t'i përkrahin dhe sillen gjatë punës së tyre me këto të burgosur. Po ashtu dhe fuqizimi i të burgosurve për të marrë përgjegjësinë e jetës së tyre në paraburgim, ka nevojë për mbështetje të vazhdueshme për t'u marrë me paraburgimin pa limit si dhe për të trajtuar trashëgiminë e historive të rënda të kaluara të sjelljes jonormale dhe problemet e dukshme psikologjike. Kujdesi dhe mbështetja psikologjike dukej se ishte tërësisht e papërshtatshme, **CPT-ja rekomandon që të ndërmerren hapa të menjëhershëm për të korrigjuar këtë mangësi.**

100. Pyetja e vështirë se si mund të zbatohet në praktikë një politikë njerëzore dhe koherente në lidhje me trajtimin e personave të vendosur në njësinë e Vendosijes së Sigurt (*Sicherungsverwahrung*) ka nevojë të trajtohet si një çështje urgjente në nivelin më të lartë. Puna me këtë grup të të burgosurve është një nga sfidat më të vështira me të cilat përballlet personeli i burgut.

Për shkak të qëndrimit të pacaktuar dhe numrit të vogël (por në rritje) të të burgosurve që mbahen nën *Sicherungsverwahrung*, ka nevojë të ketë një vizion të qartë veçanërisht të objektivave të kësaj njësie dhe se si ato objektiva mund të arrihet realisht. Qasja kërkon një nivel të lartë të kujdesit, përfshin një ekip multi-disiplinor, punë intensive me të burgosurit në baza individuale (nëpërmjet planeve individuale të përgatitura menjëherë-sipas rastit), në kuadër të një kornize koherente për përparimin drejt liritimit, i cili duhet të jetë një opsion real. Sistemi gjithashtu duhet të lejojë mbajtjen e kontakteve familjare, kur është e përshtatshme.

" CPT-ja rekomandon që autoritetet gjermane të institucionalizojnë një rishikim të menjëhershëm të qasjes ndaj Sicherungsverwahrung në burgun Tegel dhe, nëse është e përshtatshme dhe në institucione të tjera në Gjermani të cilat akomodojnë personat që i nënshtrohen Sicherungsverwahrung, në dritën e vërejtjeve të mësipërme. "

3. Komiteti i Kombeve të Bashkuara për të Drejtat e Njeriut

51. Në vëzhgimet e tij përmbyllëse të miratuara në seancën e mbajtur nga 07-25 korrik 2008 mbi raportin e paraqitur nga Franca sipas Nenit 40 të Paktit Ndërkombëtar mbi të Drejtat Civile dhe Politike (CCPR, shih CCPR/C/FRA/CO/4 e 31 korrik 2008) , Komiteti i Kombeve të Bashkuara për të Drejtat e Njeriut vendosi:

"16. "Komiteti është i shqetësuar nga ankimi i Shteteve Palë sipas Nenit Nr 2008/174 (25 shkurt 2008) për të vendosur të dënuarit nën masa sigurie civile me burgim të ripërtëritshëm çdo vit (*réention de sureté*) për shkak të rrezikshmërisë “, edhe pasi ata kanë përfunduar dënimet e tyre në burg. Ndërsa Këshilli Kushtetues ka ndaluar zbatimin retroaktiv të Statutit, dhe gjyqtari që dënon një të pandehur penal parashikon mundësinë e burgimit parandalues në të ardhmen, si pjesë e dispozitave origjinale të një rasti, megjithatë, nën këndvështrimin e komitetit, praktika mund të mbetet problematike në bazë të neneve 9, 14 dhe 15 të Konventës. "

E DREJTA

I. PRETENDIMI PËR SHKELJE TË NENIT 5 TË KONVENTËS

52. Kërkuesi u ankua se ndalimi i tij parandalues i vazhdueshëm përtej periudhës prej dhjetë vjetësh që kishte qenë maksimumi për një dënim të tillë sipas dispozitave ligjore në fuqi në kohën e veprës së tij dhe dënimit shkelet Neni 5 § 1 të Konventës, i cili për aq sa është relevant , parashikon:

"Çdokush ka të drejtën e lirisë e të sigurisë personale. Askujt nuk mund t'i hiqet liria, me përjashtim të rasteve që vijnë dhe në përputhje me procedurën e parashikuar me ligj:

(a) kur burgoset ligjërisht pas një dënimi të dhënë nga një gjykatë kompetente;...

(c) kur arrestohet ose ndalohet ligjërisht për t'u çuar përpara autoritetit gjyqësor kompetent pas dyshimit të arsyeshëm se ka kryer një vepër penale ose kur çmohet në mënyrë të arsyeshme e nevojshme për të parandaluar kryerjen prej tij të veprës penale ose largimin e tij pas kryerjes së saj;...

(e) kur ndalohet ligjërisht për të parandaluar përhapjen e sëmundjeve ngjitëse, të personave të sëmurë mendërisht, alkoolistëve, narkomanëve ose endacakëve;..."

53. Qeveria e kundërshtoi këtë vendim.

A. Parashtrimet e palëve

1. Kërkuesi

54. Në pretendimin e kërkuesit, masa e burgimit parandalues nuk ishte mbuluar nga neni 5 § 1 (a) i Konventës. Nuk ishte e mjaftueshme një lidhje shkakësore midis ndalimit të tij të vazhdueshëm, pas përfundimit të dhjetë vjet në paraburgim dhe dënimit të tij në vitin 1986. Kur Gjykata Rajonale Marburg Gjykata urdhëroi burgimin parandalues në vitin 1986, një ndalimi i tillë mund të zgjasë për dhjetë vjet sipas dispozitave ligjore në fuqi. Nuk mund të përjashtohet se Gjykata Rajonale Marburg nuk mund të ketë urdhëruar burgimin parandalues në qoftë se ajo kishte ditur se masa mund të mbetet në fuqi për më shumë se dhjetë vjet. Vazhdimi i burgimit parandalues të tij pas përfundimit të dhjetë vjet në paraburgim është bazuar pra vetëm në ndryshimin në ligj në vitin 1998 e cila kishte shfuqizuar kohëzgjatjen maksimale të një periudhe të parë të burgimit parandalues, dhe jo më në vendimin e dhënë në vitin 1986. Nëse nuk ka pasur asnjë ndryshim në ligj ai do të kishte liruar automatikisht në vitin 2001, pa gjyq përgjegjës për ekzekutimin e dënimeve që ka juridiksion për të vendosur një zgjatje të burgimit parandalues. Në pikëpamjen absolute kohë-limit në periudhën e parë të burgimit parandalues caktuar me ligj në kohën e dënimit të tij, ndryshimi në ligj heqjen e kohëzgjatjen maksimale ngre pyetjen nëse masa e burgimit parandalues duhet të jetë i zbatueshëm dhe jo vetëm për masat zbatuese të tij, kështu që lidhja shkakore pas dhjetë viteve të burgimit në mes të dënimit të tij dhe burgimit parandalues nuk ekzistonte më.

55. Kërkuesi pretendon më tej se burgimi i tij nuk ishte as "i ligjshëm" dhe as "në përputhje me procedurën e parashikuar me ligj", siç kërkohet nga neni 5 § 1. Ndryshe nga Gjykata Kushtetuese Federale, shumë studiues e konsideruan burgimin parandalues dhe heqjen e kohëzgjatjes së saj maksimale prej dhjetë vjetësh, nëse urdhërohet për herë të parë të jetë antikushtetues.

Periudha maksimale për një periudhë të parë të paraburgimit kishte qenë caktuar nga ligji. Kur ai ka kryer vepër e tij, ai nuk mund të ketë parashikuar se kjo kohëzgjatja maksimale do të shfuqizohet me efekt të menjëhershëm në një kohë kur ai ishte tashmë në burgim parandalues dhe se ai mund të mbahet në paraburgim për një periudhë që tejkalon dhjetë vjet. E drejta e tij për ndalimin e ligjshëm nuk mund të balancohet kundrejt shqetësimeve të sigurisë publike.

2. Qeveria

56. Sipas pikëpamjes së Qeverisë, vazhdimi i burgimit parandalues të kërkuesit ishte në përputhje me Nenin 5 § 1 (a) të Konventës. Masa e burgimit parandalues të kërkuesit pas përfundimit të dhjetë viteve të burgimit kishte ndodhur ", pas dënimit", pasi nuk kishte ende një lidhje

shkakësore midis dënimit të tij fillestar dhe privimi nga liria. Në vendimin e saj të 17 nëntorit 1986, Gjykata Rajonale Marburg kishte dënuar kërkuesin me burgim pesë vjet dhe kishte urdhëruar burgimin parandalues të tij pa iu referuar ndonjë kohëzgjatje maksimale. Sipas dispozitave të Kodit Penal, ishte Gjykata Rajonale Marburg, që duhej të kishte dhënë dënimin, për të vendosur nëse do jepej një masë e parandalimit, por për Gjykatën Rajonale përgjegjëse për ekzekutimin e dënimeve dhe vendosjen e ekzekutimit të kësaj mase, në veçanti në kohëzgjatjen e burgimit parandalues të personit të dënuar. Kështu, të dy gjykatat ajo që dha vendimin dhe gjykata përgjegjëse për zbatimin e vendimit kanë marrë pjesë në dënimin e kërkuesit "nga një gjykatë kompetente". Sipas nenit 2 § 6 të Kodit Penal (shih paragrafin 48 më lart), ajo kishte qenë gjithmonë në dorën e ligjvënësit të rivendoste burgimin parandalues pa një kohëzgjatje maksimale me efekt të menjëhershëm. Në funksion të kësaj, heqja e mëvonshme e kohëzgjatjes maksimale të një periudhe të parë të paraburgimit nuk kishte prishur lidhjen shkakore midis dënimit fillestar të kërkuesit në vitin 1986 dhe vazhdimin e burgimit parandalues.

57. Qeveria tej argumentoi se vazhdimësia e burgimit parandalues e kërkuesit ishte "e ligjshme" dhe "në pajtim me procedurën e parashikuar me ligj", siç parashihet me Nenin 5 § 1. Gjykatat vendase kishin konfirmuar pajtueshmërinë e ndalimit të mëtejshme të kërkuesit me ligjin kombëtar. Në kundërshtim me pretendimin e kërkuesit, ndalimi i tij parandalues nuk ishte bazuar ekskluzivisht në ndryshim Neni 67d i Kodit Penal, por ishte urdhëruar nga Gjykata Rajonale Marburg në prill të vitit 2001, në përputhje me procedurat e parashikuara në Kodin e Procedurës Penale. Ajo gjithashtu përmbushi testin e parashikueshmërisë. Kohëzgjatja maksimale e një periudhe të burgimit parandalues nuk mund të jetë te parashikueshme në kohën kryerjes së veprës pasi rrezikshmëria e të dënuarit jo domosdoshmërisht mbaron pas një periudhe të caktuar kohore. As kërkuesi nuk mund të priste ligjërisht që kohëzgjatja maksimale e një periudhe të parë të burgimit parandalues nuk do të hiqet, jo më pak për shkak se prioritet gjatë kësaj pritje duhej të jepet në mbrojtjen e shoqërisë. Sipas nenit 2 § 6 të Kodit Penal, vendimet lidhur me masat e parandalimit dhe korrigjimin duheshin marrë në bazë të dispozitave në fuqi në kohën e vendimit (të dy gjykatave të dënimit dhe gjykatës përgjegjëse për ekzekutimin e dënimit), dhe jo mbi bazën e atyre të zbatueshme në kohën e kryerjes së veprës. Prandaj, ajo kishte qenë e qartë se ligjvënësi mund të autorizojë gjykatat në çdo kohë për të urdhëruar burgimin parandalues për një periudhë të pacaktuar kohe. Për më tepër, nuk ka pasur kërkesa të shumta për të ri shfuqizuar periudhën maksimale për një periudhë të parë të burgimit parandalues, e cila kishte qenë futur vetëm në vitin 1975.

58. Për më tepër, Qeveria parashtroi se vazhdimi i burgimit parandalues i kërkuesit nuk ishte arbitrar, pasi gjykatat përgjegjëse për ekzekutimin e dënimeve urdhëruan burgimin parandalues deri në dhjetë vjet vetëm si një

përfundimisht nga rregulli se masa ishte ndërprerë më pas dhe në bazë të asaj se shtrirja e tij ishte e mundur vetëm nëse ekzistonte rreziku që personi në fjalë do të kryejnë vepra të rënda seksuale ose të dhunshme.

B. Vlerësimi i Gjykatës

1. Përmbledhja e parimeve relevante

a. Bazat për heqjen e lirisë

59. Neni 5 § 1 nën-paragrafët (a) deri (f) përmbajnë një listë të plotë të shkaqeve të lejuara për heqje nga liria, dhe asnjë heqje nuk do të jetë e ligjshme nëse ajo bie ndesh në një nga këto baza (shih, ndër të tjera, *Guzzardi kundër Italisë*, 6 nëntor 1980, § 96, Seria A nr 39; *Witold Litwa kundër Polonisë*, nr 26629/95, § 49, ECHR 2000 III; dhe *Saadi kundër Mbretërisë së Bashkuar* [GC], nr 13229 / 03, § 43, ECHR 2008 ...). Megjithatë, zbatueshmëria në terren jo domosdoshmërisht përjashton një nga një tjetër, heqja e lirisë mundet, në varësi të rrethanave, të justifikohet nën një apo më shumë nën-paragrafëve (shih, midis autoriteteve të tjera, *Eriksen kundër Norvegjisë*, 27 Maj, 1997, § 76, Raportet e Vendimeve 1997 III; *Erkalo kundër Holandës*, 2 shtator 1998, § 50, Raportet 1998 VI dhe *Witold Litwa*, cituar më lart, § 49).

60. Për qëllime nënparagrafit (a) të nenit 5 § 1, fjala "dënim", duke pasur parasysh në tekstin frëngjisht ("condamnation"), duhet kuptohet si domethënëse dhe nënkuptuar si gjetja e një të fajit, pasi ajo ka qenë vendosur në përputhje me ligjin që ka qenë një vepër penale (shih *Guzzardi*, cituar më lart, § 100), dhe imponimi i një dënimi ose masë tjetër që përfshin heqjen e lirisë (shih *Van Droogenbroeck kundër Belgjikës*, 24 qershor 1982, § 35, seri Një nr. 50).

61. Për më tepër, fjala "pas" në nënparagrafin (a) nuk do të thotë thjesht se "ndalimi" duhet të ndjekë "dënimin": në vazhdim, "ndalimi" duhet të rezultojë nga ndjekja, varja dhe të varet ose ndodhin me anë të "dënimit" (shih *Van Droogenbroeck*, cituar më lart, § 35). Me pak fjalë, nuk duhet të jetë e mjaftueshme një lidhje shkakësore midis dënimit dhe heqjes nga liria në fjalë (shih *Javë kundër Mbretërisë së Bashkuar*, 2 mars 1987, § 42, Seria A nr 114; *Stafford kundër Mbretërisë së Bashkuar* [GC], nr 46295/99, § 64, ECHR 2002 IV; *Waite kundër Mbretërisë së Bashkuar*, nr. 53236/99, § 65, 10 dhjetor 2002, dhe *Kafkaris kundër Qipros* [GC], nr. 21.906 / 04, § 117, ECHR 2008 ...). Megjithatë, me kalimin e kohës, lidhja midis dënimit fillestar dhe privimit të mëtejshëm nga liria gradualisht bëhet më pak i fortë (krahasoni *Van Droogenbroeck*, cituar më lart, § 40, dhe *Eriksen*, cituar më lart, § 78). Lidhja shkakësore kërkohet nga nën-paragrafi (a) mund të jetë përfundimisht i thyer në qoftë se një pozicion në të cilin u arrit një vendim

për të mos liruar ose për ta burgosur edhe një herë ishte i mbështetur në baza që ishin në kundërshtim me objektivat e vendimit fillestar (nga një gjykatë dënimit) ose të një vlerësimi të paarsyeshëm në drejtim të këtyre objektive. Në këto rrethana, një ndalim që ishte i ligjshëm në fillim do të shndërrohet në një privim të lirisë që ishte arbitrare dhe, kështu, në kundërshtim me Nenin 5 (krahasoni *Van Droogenbroeck*, cituar më lart, § 40; *Eriksen*, cituar më lart, § 78; dhe *Weeks*, cituar më lart, § 49).

62. Për më tepër, nën-paragrafi (c) të nenit 5 § 1, ndalimi i një personi mund të justifikohet "kur ajo është e arsyeshme, konsiderohet i domosdoshëm për të parandaluar kryerjen e një veprë penale". Megjithatë, kjo pjesë e paraburgimit nuk është përshtatur për një politikë të parandalimit të përgjithshëm të drejtuar kundër një individi ose një kategori e individëve të cilët paraqesin një rrezik për shkak të prirje të tyre të vazhdueshëm ndaj krimin. Kjo nuk ju jep Shteteve Kontraktuese një mjet për të parandaluar një vepër konkrete dhe specifike (shih *Guzzardi*, cituar më lart, § 102; krahasuar edhe *Eriksen*, cituar më lart, § 86). Kjo mund të shihet edhe nga përdorimi i njëjës ("një vepër") dhe nga objekti i nenit 5, përkatësisht për të siguruar se askujt nuk duhet të hiqet liria në mënyrë arbitrare (shih *Guzzardi*, *ibid.*).

b. "Ndalimi" i ligjshëm në përputhje me procedurën e parashikuar nga ligji

63. "Është vendosur themeluar edhe në jurisprudencën e Gjykatës nën paragrafët e Nenit 5 § 1 që çdo privim nga liria duhet, përveç heqjes në një nga përjashtimet e përcaktuara në nën-paragrafët (a) - (f), të jenë "e ligjshme". Ku "ligjshmëria" e paraburgimit në këtë çështje, përfshirë pyetjen nëse "një procedurë e përcaktuar me ligj" ka qenë ndjekur, Konventa i referohet në thelb ligjit kombëtar dhe përcakton detyrimin në përputhje me rregullat themelore dhe procedurale të tij (shih, në mesin e shumë autoriteteve të tjera, *Erkalo*, cituar më lart, § 52; *Saadi kundër Mbretërisë së Bashkuar*, cituar më lart, § 67, dhe *Kafkaris*, cituar më lart, § 116).

Kjo kryesisht kërkon arrestimin apo ndalimin me një bazë ligjore në ligjin e brendshëm, por edhe të ketë të bëjë me cilësinë e ligjit, duke kërkuar që ajo të jetë në përputhje me ligjshmërinë, një koncept i pandarë në të gjitha nenet e Konventës (shih *Stafford*, cituar më sipër, § 63, dhe *Kafkaris*, cituar më sipër, § 116). "Cilësia e ligjit" në këtë kuptim do të thotë se kur një ligj kombëtar autorizon heqjen e lirisë duhet të jetë mjaft i saktë dhe të parashikojë në zbatimin e tij, me qëllim që të shmangë të gjitha rreziqet e arbitraritetit (shih *Amuur kundër Francës*, 25 qershor 1996, § 50, Raportet 1996 III; *Nasrullojev kundër Rusisë*, nr 656/06, § 71, 11 tetor 2007; dhe *Mooren kundër Gjermanisë* [GC], nr 11364/03, § 76, 9 korrik 2009). Standardi i caktuar "ligjshmërisë" nga Konventa kërkon që ligji të jetë mjaft i saktë për të lejuar personin - nëse është e nevojshme, me këshillimin e duhur - të parashikojë, në një shkallë që është e arsyeshme në rrethanat, pasojat që një veprim i dhënë mund të sjellë (shih *Steel dhe të tjerët kundër*

Mbretërisë së Bashkuar, 23 shtator 1998, § 54, Raportet 1998 VII, dhe *Baranowski kundër Polonisë*, nr. 28358/95, § 52, ECHR 2000 III).

64. Pajtueshmëria me ligjin kombëtar nuk është, megjithatë, e mjaftueshme: Neni 5 § 1 kërkon përveç që çdo privim nga liria duhet të jetë në përputhje me qëllimin e mbrojtjes së individit nga arbitrariteti (shih, midis autoriteteve të tjera, *Winterwerp kundër Holandës*, 24 tetor 1979, § 37, Seria A nr 33; *Saadi kundër Mbretërisë së Bashkuar*, cituar më lart, § 67, dhe *Mooren*, cituar më lart, § 72).

2. Zbatimi i këtyre parimeve në rastin konkret

65. Gjykata është e thirrur për të përcaktuar nëse kërkuesi, gjatë burgimit të tij parandalues për një periudhë që tejkalon dhjetë vjet, është privuar nga liria e tij në përputhje me një nga nën-paragrafët (a) deri (f) të

Neni 5 § 1. Ajo do të shqyrtojë para se vendosja fillestare e kërkuesit në burgim parandalues si të tilla nën ndonjë nga arsyet e lejueshme për paraburgim të renditura në Nenin 5 § 1. Nëse kjo nuk bën, pyetje më specifike nëse heqja e kohëzgjatjes maksimale prej dhjetë vitesh për një periudhë të parë të burgimit parandalues prek pajtueshmërinë me nenin 5 § 1 të vazhdimit të paraburgimit të kërkuesit atëherë nuk duhet të përgjigjet.

66. Në vendimin e Qeverisë, masa e burgimit parandalues të kërkuesit ishte i justifikuar në bazë të nënparagrafit (a) të nenit 5 § 1. Kjo është me të vërtetë e vërtetë se Komisioni në mënyrë të përsëritur ka gjetur se masa e burgimit parandalues urdhëruar nga një gjykatë përveç dënimit ose në vend të dënimit me burg ka qenë, në parim, i justifikuar si "ndalimi i një personi pas shpalljes fajtor nga një gjykata kompetente" dhe sipas Nenit 5 § 1 (a) të Konventës (për sa i përket burgimit parandalues në përputhje me nenin 66 të Kodit Penal Gjerman, shih X. kundër Gjermanisë, nr. 4324/69, vendimi i Komisionit të datës 4 shkurt 1971, dhe *Dax kundër Gjermanisë*, nr. 19969/92, vendim i Komisionit i 7 korrik 1992 me referenca të mëtejshme, për sa i përket "vendimit të Qeverisë" në Holandë, një masë e ngjashme lidhur me personat me probleme mendore, shih X. kundër Holandës, nr. 6591/74, vendim i Komisionit i datës 26 maj 1975, Vendime dhe Raporte (DR) 3, fq. 90, për sa i përket burgimit parandalues në Norvegji, një tjetër masë e ngjashme zbatohet për personat e me aftësi mendore të kufizuara, shih X. kundër Norvegjisë, nr. 4210/69, vendim i Komisionit i 24 korrik 1970, përmbledhja 35, fq. 1 dhe vijues referenca të mëtejshme, dhe për sa i përket ndalimit në një qendër të veçantë paraburgimi për personat me aftësi të kufizuara mendore caktuar në Danimarkë, shih X. v Danimarkën, nr. 2518/65, vendim i Komisionit i 14 dhjetor 1965, Përmbledhja 18, fq. 4 dhe vijues).

67. Gjykata vetë ka pohuar, për shembull, se sistemi belg me vendim Qeverie i vendosi autorët ripërtëritës dhe të përhershëm, dhe urdhëroi në vend të dënimit me burg të fillojnë kryerjen e dënimit 'pas vendimit të gjykatës' sipas Nenit 5 § 1 (a) (shih *Van Droogenbroeck*, cituar më sipër, §§

33-42). Gjithashtu, u mor në konsideratë sistemin norvegjez I ndalimit të parandalimit I vendosur si masë sigurie për personat me aftësi të kufizuara mendore të cilat lidhen me parimet e Nenit 5 § 1 (a) (shih *Eriksen*, cituar më lart, § 78).

68. Gjykata rithekson se "dënimi" sipas nën-paragrafit (a) të nenit 5 § 1 nënkupton gjetjen e fajit të një veprë penale vendosjen e dënimit ose masës tjetër, që përfshin heqjen e lirisë (shih paragrafin 87 më lart). Vihet re se masa e burgimit parandalues të kërkuesit u urdhërua nga gjykimi i Gjykatës Rajonale Marburg 17 nëntor 1986 (vendimi i gjykatës), e cila e gjeti atë fajtor për, *inter alia*, vrasje në tentativë (shih paragrafin 12 më lart). Në gusht 1991 kërkuesi, që ka kryer dënimin e tij me burg, ka qenë në paraburgim duke qenë se vendimi i gjykatës për ekzekutimin e dënimeve nuk pranoi si kusht të pezullojë urdhrin e burgimit parandalues (shih paragrafët 13 dhe vijues).

69. Gjykata është e kënaqur që masa e burgimit parandalues fillestar të kërkuesit rezultoi nga "dënimi" i dhënë nga gjykata në vitin 1986. Kjo e fundit e dënoi atë fajtor për vrasje në tentativë dhe urdhëroi burgimin parandalues, një dënim ose masë tjetër që përfshin heqjen e lirisë. Gjykata thekson se sipas vendimit të Qeverisë, masa e burgimit parandalues nuk është kryer në lidhje me fajin e kryer nga shkelësi, por në lidhje me rrezikun që ai paraqet për publikun (shih paragrafin 113 më poshtë). Gjykata konsideron se në lidhje me nenin 66 § 1 të Kodit Penal, një urdhër për burgim parandalues është megjithatë gjithmonë i varur nga dhe urdhëruar së bashku me vendimin e gjykatës se personi në fjalë është fajtor për një veprë penale (shih paragrafët 49-50 më lart). Vendosja e kërkuesit në burgim parandalues është mbuluar fillimisht nga nën-paragrafi (a) i nenit 5 § 1. Gjykata megjithatë do të shtojë se, në kundërshtim me vendimin e Qeverisë, vendimet e gjykatave përgjegjëse për ekzekutimin e dënimeve për të mbajtur kërkuesin në burgim parandalues nuk përmbushin kërkesat e "dënimit" sipas Nenit 5 § 1 (a) dhe nuk përfshijnë gjetjen e fajtorit të një veprë penale.

70. Me qëllim që të përcaktohet nëse masa e burgimit parandalues të kërkuesit përtej periudhës dhjetë-vjeçare ishte i justifikuar në bazë të nenit 5 § 1 (a), Gjykata duhet të shqyrtojë nëse se dënimi ndodhur kryer ende ", pas dënimit", me fjalë të tjera a ka ende një lidhje të mjaftueshme midis dënimit të kërkuesit nga gjykata në vitin 1986 dhe privimit të vazhdueshëm nga liria, pas 8 shtatorit 2001.

71. Gjykata vëren se sipas Qeverisë, gjykata kishte urdhëruar burgimin parandalues të kërkuesit pa iu referuar ndonjë afati dhe se ajo ishte për gjykata përgjegjëse për ekzekutimin e dënimeve për të përcaktuar kohëzgjatjen e burgimit parandalues të kërkuesit. Neni 2 § 6 i Kodit Penal lejon heqjen e kohëzgjatjes maksimale të një periudhe të parë të burgimit parandalues me efekt të menjëhershëm, gjykata përgjegjëse për ekzekutimin e dënimeve kishte fuqinë për të autorizuar ndërprerje për burgimin

parandalues të kërkuesit përtej periudhës dhjetë-vjeçare, pas ndryshimit të ligjit në vitin 1998. Qeveria argumentoi se për këtë arsye, ndryshimi i nenit 67d i Kodit Penal nuk thyen lidhjen rastësore midis dënimit të kërkuesit dhe burgimit parandalues të vazhdueshëm. .

72. Gjykata nuk është bindur nga ky argument. Është e vërtetë se gjykata ka urdhëruar dënimin me burgim parandalues të kërkuesit në vitin 1986, pa fiksuar kohëzgjatjen e saj. Megjithatë, gjykata asnjëherë nuk e përcaktoi kohëzgjatjen, në bazë të dispozitave të aplikueshme të Kodit Penal (nenet 66 dhe 67c-e të Kodit Penal, shih paragrafët 49 e vijues më lart), vetë Qeveria pranoi se vendimet e gjykatave kanë juridiksion vetëm për të përcaktuar nëse duhet apo jo të urdhërojnë burgimin parandalues të shkelësit.. Gjykatat përgjegjëse për ekzekutimin e dënimeve janë mbledhur përsëri më vonë për të vendosur për masat e detajuara për zbatimin e rendit, përfshirë edhe kohëzgjatjen e saktë të burgimit parandalues të të dënuarit. Megjithatë, gjykatat përgjegjëse për ekzekutimin e dënimeve ishin kompetente vetëm për të rregulluar kohëzgjatjen e burgimit parandalues të kërkuesit brenda kornizës përcaktuar me urdhër të gjykatës dënimin, nën këndvështrimin e ligjit të aplikueshëm të asaj kohe.

73. Gjykata vëren se urdhri për burgim parandalues ndaj kërkuesit është bërë nga gjykata në vitin 1986. Në atë kohë një vendim gjykate i atij lloji, marrë në lidhje me nenin 67d § 1 të Kodit Penal që atëherë ishte në fuqi (shih paragrafin 52 më lart), do të thotë se kërkuesi, ndaj të cilit masa e burgimit parandalues ishte urdhëruar për herë të parë, mund të mbahet në ndalim për një periudhë maksimale prej dhjetë vitesh. Kështu, sikur të mos ishte për amendamentin e nenit 67d të Kodit Penal në vitin 1998 (shih paragrafin 53 më lart), i cili u shpall i zbatueshëm edhe për urdhrat e burgimit parandalues siç ishte urdhër kundër kërkuesit - Para hyrjes në fuqi të kësaj dispozite të ndryshuar (neni 1a (3) të Pjesës së Përgjithshme të Kodit Penal; shih paragrafin 54 më sipër), kërkuesi do të kishte qenë liruar kur do i kishin mbaruar dhjetë vjet në burgim parandalues pavarësisht nëse ai ishte ende konsiderohej i rrezikshëm për publikun e gjerë. Pa këtë ndryshim në ligj, gjykatat përgjegjëse për ekzekutimin e dënimeve nuk do të kishte juridiksion për të zgatur kohëzgjatjen e burgimit parandalues të kërkuesit. Prandaj, Gjykata konstaton se nuk ka pasur një lidhje të mjaftueshme shkakësore midis dënimit të kërkuesit nga vendimi i gjykatës në vitin 1986 dhe privimit të vazhdueshëm të lirisë përtej periudhës dhjetë vjeçare në burgim parandalues e cila u bë e mundur vetëm nga ndryshimet e mëvonshme në ligji në vitin 1998.

74. Gjykata konsideron se rasti i pranishëm duhet të dallohet në këtë aspekt nga ai i *Kafkaris* (cituar më lart). Në *Kafkaris* është gjetur se ka pasur një lidhje shkakore të mjaftueshme midis dënimit të kërkuesit dhe paraburgimit të tij të vazhdueshëm, pas njëzet vjet burgim.

Paraburgimi i vazhdueshëm i *Z. Kafkaris* përtej afatit njëzet vjeçare ishte në përputhje me vendimin e gjykatës, e cila kishte kaluar dhënë një dënim

me burgim të përjetshëm dhe kishte deklaruar shprehimisht se kërkuesi ishte dënuar me burgim për pjesën e mbetur të jetës së tij, siç parashikohet nga Kodi Penal, dhe jo për një periudhë prej njëzet vjetësh siç përcaktohet në Rregulloren e Burgut, akteve nënligjore në fuqi në atë kohë (*ibid.*, §§ 118-21). Në të kundërt, masa e burgimit parandalues të kërkuesit në rastin aktual përtej afatit dhjetë-vjeçar nuk është urdhëruar sipas vendimit të gjykatës në lidhje me dispozitat e Kodit Penal në fuqi në kohën e këtij gjykimi.

75. Gjykata do të shqyrtojë më tej nëse masa e burgimit parandalues të kërkuesit përtej pikës dhjetë-vjeçare ishte i justifikuar në bazë të një prej pikave të tjera nënligjore të nenit 5 § 1. Vihet në dukje në lidhje me këtë se gjykata rajonale nuk ka adresuar këtë çështje për shkak se ata nuk janë të detyruar ta bëjnë këtë sipas dispozitave të Ligjit Bazë Gjerman. Konsiderohet se nën-paragrafët (b), (d) dhe (f) nuk janë të qartë. Sipas nën-paragrafit (c), alternativa e dytë, e nenit 5 § 1, ndalimi i një personi mund të justifikohet "kur ndalimi është i arsyeshme konsiderohet i domosdoshëm për të parandaluar kryerjen e tij në një vepër penale". Në rastin konkret vazhdimi i paraburgimit të kërkuesit ishte arsyetuar nga gjykata përgjegjëse për ekzekutimin e dënimeve me referencë ndaj rrezikut që kërkuesi mund të kryejë vepra të rënda të mëtejshme - të ngjashme me ato të cilën ai kishte qenë i dënuar më parë - nëse lirohet (shih paragrafët 18 dhe 23 lart). Këto prova nuk janë të mjaftueshme dhe mjaft konkrete dhe specifike, siç thuhet nga vendimi i Gjykatës (shih, në veçanti, *Guzzardi*, cituar më sipër, § 102) për sa i përket, në veçanti, vendit dhe kohën e kryerjes së veprave ndaj viktimave, dhe nuk përputhen me nenit 5 § 1 (c). Ky konstatim është konfirmuar nga një interpretim të paragrafit 1 (c) në dritën e Nenit 5, si një e tërë. Në përputhje me paragrafin 3 të nenit 5, të gjithë të ndaluarit në përputhje me dispozitat e paragrafit 1 (c) të këtij neni, duhet të paraqiten menjëherë përpara një gjykatësi dhe të gjykojnë brenda një afati të arsyeshëm ose të lirohen në pritje të gjyimit. Megjithatë, personat që mbahen në paraburgim nuk çohen menjëherë përpara gjykatës dhe duke sjellë kështu mundësitë e kryerjes së veprave të mundshme në të ardhmen. Gjykata vëren në lidhje me këtë se përvoja kriminalistike tregon se shpesh ekziston një rrezik i ripërsëritjes së veprës nga ana e të dënuarit pavarësisht nëse është ose dënuar me burgim parandalues (shih edhe § 203 të raportit të Komisioneri i Këshillit të Evropës për të Drejtat e Njeriut të datës 11 korrik 2007, paragrafi 76 më sipër).

76. Gjykata ka konsideruar më tej nëse kërkuesi mund të ketë qenë mbajtur në burgim parandalues përtej shtatorit 2001 në bazë të nënparagrafit (d) të nenit 5 § 1 si një person "me probleme mendore". Ndërsa kjo nuk përjashton mundësinë që masa e burgimit parandalues të të dënuarit në kushte të caktuara mund të plotësojë kushtet e atij për paraburgim, vihet re se, në bazë të vendimit të Gjykatës së Apelit Frankfurt në rastin konkret, kërkuesi nuk vuajtur nga një çrregullim serioz mendor (shih paragrafin 22 më lart). Në çdo rast, gjykatat rajonale nuk i kanë bazuar vendimet e tyre me

arsyetimin se kërkuesi kishte problem mendore. Prandaj, ndalimi i tij nuk mund të arsyetohet në bazë të nenit 5 § 1 (e).

77. Gjykata vëren më tej se aplikimi i pranishëm ngre një çështje në lidhje me ligjshmërinë e paraburgimit të kërkuesit. Ajo përsërit se ligji kombëtar duhet të jetë t një cilësie të caktuar dhe, në veçanti, duhet të jenë i parashikueshme në zbatimin e tij, me qëllim që të shmangë rrezikun e arbitraritetit (shih paragrafin 90 më lart). Ajo ka dyshime serioze nëse kërkuesi, në kohën përkatëse, mund të ketë parashikuar që ishte e arsyeshme në rrethanat e kryerjes së veprës së tij mund të kërkojë burgim parandalues për një periudhë të pakufizuar kohe. Ajo dyshon, në veçanti, nëse ai mund të ketë parashikuar se dispozitat e aplikueshme ligjore do të ndryshohen me efekt të menjëhershëm, pasi kishte kryer krimin e tij. Megjithatë, nga sa u theksua më lart thuhet që masa e burgimit parandalues të kërkuesit përtej periudhës dhjetë vjeçare nuk ishte e justifikuar nën asnjë nga nën-paragrafët e Nenit 5 § 1, dhe nuk është e nevojshme për të vendosur mbi këtë pyetje.

78. Rrjedhimit, ka pasur një shkelje të Nenit 5 § 1 të Konventës.

II. PRETENDIMI PËR SHKELJE TË NENIT 7 TË KONVENTES

106. Kërkuesi më tej u ankua se zgjatja retrospektive e burgimit parandalues të tij nga një periudhë maksimale prej dhjetë vjet për një periudhë të pakufizuar kohe ka shkelur të drejtat e tij për të mos pasur një dënim të imponuar më të rëndë se ai në fuqi në kohën e veprës së tij. Ai u mbështet në nenin 7 § 1 të Konventës, i cili thotë:

“1. Askush nuk mund të dënohet për një veprim ose një mosveprim që, në momentin kur është kryer, nuk përbënte vepër penale sipas të drejtës së brendshme ose ndërkombëtare. Po ashtu, nuk mund të jepet një dënim më i rëndë se ai që ishte i zbatueshëm në momentin kur është kryer vepra penale.”

79. Qeveria e kundërshtoi këtë pretendim

A. Parashtrimet e palëve

1. Kërkuesi

108. Në parashtrimin e kërkuesit, një dënim më i rëndë ishte zbatuar mbi të në mënyrë retrospektive, në kundërshtim me fjalinë e dytë të nenit 7 § 1 të Konventës, në bazë të urdhrit për vazhdimin nga ana e tij e paraburgimit parandalues, pasi ai kishte qenë në burgim parandalues për dhjetë vjet . Paraburgimi parandalues përbënin një "dënim" brenda kuptimit të këtij neni. Ai pretendoi se në pikëpamjen e gjykatave vendase masa e burgimit parandalues nuk ka qenë konsideruar si një "dënim" dhe mund të zbatohet

në mënyrë retrospektive që nga futja në ligjin penal gjerman, kështu duhet t'i jepet peshë më pak në bazë të faktit se burgimi parandalues e ishte futur nga Ligji mbi shkelësit ordinerë më 24 nëntor 1933, gjatë regjimit nazist. Sipas nenit 129 të Ligjit mbi Ekzekutimit të Vendimeve (shih paragrafin 64 më lart), sanksioni në fjalë, imponuar pas një vepër penale dhe i administruar nga gjykatat penale, ndoqi pikërisht të njëjtat qëllime si ato të dënimit me burg (shih seksionin 2 të ligjit mbi Ekzekutimin e vendimeve, paragrafi 63 më sipër), domethënë të dy për të mbrojtur publikun nga i ndaluari (parandalimi) dhe për të ndihmuar këtë të fundit për të rregulluar jetesën jashtë burgut (ri-integrim në shoqëri).

109. Sipas pikëpamjes së kërkuesit, masa e burgimit parandalues nga natyra e tij ishte një dënim. Kjo u ilustrua nga fakti se masa ishte urdhëruar nga gjykatat penale në lidhje me një vepër dhe rregullat që zbatoheshin ishin të përfshira në ligjin mbi ekzekutimin e vendimeve. Masa e burgimit parandalues ishte e lidhur me fajësinë e shkelësit, jo më pak i rëndësishëm pasi mund të vendoset si masë vetëm pas kryerjes së disa veprave të caktuara të mëparshme dhe nuk mund të urdhërohet kundër një personi i cili kishte vepruar pa përgjegjësi kriminale.

110. Kërkuesi më tej theksoi se në Gjermani nuk ka pasur strukture të veçantë për personat që mbahen në burgim parandalues. Personat që mbahen në burgim parandalues në burgjet e zakonshme kanë disa privilegje të vogla, të tilla si e drejta për të veshur rrobat e veta, krahasuar me personat që kryejnë dënimin e tyre në të njëjtin burg (shih seksionet 131-135 e Ligjit mbi ekzekutimin e vendimeve, paragrafët 64-65 më lart). Megjithatë, edhe në qoftë se të vëna në praktikë, këto privilegje nuk ndryshojnë faktin se ekzekutimi i urdhrit të paraburgimit parandalues nuk ndryshon dukshëm nga ai i dënimit me burgim. Si një person në paraburgim parandalues, kërkuesit në fakt i ishin dhënë disa lehtësira më shumë se sa të burgosurit e zakonshëm. Për më tepër, nuk janë marrë masa të veçanta shtesë nga ato që merren për të burgosurit e zakonshëm, masa që nevojiten për personat që mbahen në burgim parandalues për t'i ndihmuar ata të përgatiten për një jetë të përgjegjshme jashtë burgut. Kushtet e kërkuesit në burgimin parandalues në burgun Schwalmstadt nuk ndryshojnë nga ato që ai kishte kur ka kryer pjesën më të madhe të dënimit të tij atje. Ai ishte duke punuar ashtu siç kishte punuar tashmë kur kryente dënimin e tij dhe përveç disa rasteve të lejeve të shkurtra nën mbikëqyrje, nuk është bërë asnjë përpjekje për ta përgatitur atë për jetën jashtë burgut, gjithashtu nuk ka pasur ndonjë lloj terapie në dispozicion. Nëse shihet realiteti i gjendjes së të burgosurve sesa të shihet formulimi i Kodit Penal, nuk kishte asnjë dallim thelbësor në mes realizimit të dënimeve me burgim dhe atyre me paraburgim parandalues.

111. Për më tepër, ashpërsia e masës së burgimit parandalues të pacaktuar, e cila u ekzekutua më pas dhe si shtesë e dënimit të tij me pesë vjet burg, u ilustrua me faktin se ky vendim kishte privuar kërkuesin nga liria e tij – vetëm në bazë të urdhrit për paraburgimit parandalues - tashmë për rreth

tetëmbëdhjetë vjet. Ai pohoi se si pasojë, ai kishte qenë ndaluar për një periudhë të konsiderueshme, më të gjatë se periudha që kryejnë në përgjithësi kundërvajtësit e dënuar të cilët ndryshe nga ai i kishin vrarë dikë dhe në fakt kishin kryer vetëm dënimin me burg, pa një urdhër shtesë për burgim parandalues. Duke pasur parasysh se në vijim të dënimit të tij në vitin 1986 tashmë ai kishte qenë i burgosur për më shumë se njëzet e dy vjet dhe faktit që ka pasur vetëm dy incidente, të cilat kishin ndodhur shumë vite më parë në një mjedis të sigurisë së lartë të burgut, e kanë dëshmuar se ai kishte mësuar të kontrollojë emocionet e tij dhe se burgosja e vazhdueshme e tij nuk ishte e justifikuar.

112. Kërkuesi parashtroi se zgjatja retrospektive e ndalimit të tij parandalues, një dënim i cili kishte qenë i caktuar qartë me ligj për një afat maksimal prej dhjetë vjetësh në kohën që ai kishte kryer veprën e tij, prandaj është shkelur parimin se vetëm ligji mund të përshkruajë një dënim (*nulla poena sine lege*), sanksionuar në nenin 7.

2. Qeveria

113. Sipas pikëpamjes së Qeverisë, burgimi parandalues i kërkuesit për një periudhë që tejkalon dhjetë vjet nuk e ka shkelur kushtin sipas Nenit 7 § 1 për rritjen e një dënim në mënyrë retrospektive, sepse burgimi parandalues nuk ishte një "dënim" në kuptimin e kësaj dispozite. Ligji gjerman penal kishte një sistem të dyzuar të sanksioneve dhe bën një dallim të rreptë ndërmjet dënimeve dhe çfarë janë të referuara si masat e korrigjimit dhe të parandalimit, të tilla si paraburgim parandalues. Dënimet ishin të natyrës ndëshkuese dhe ishin caktuar në lidhje me fajësinë personale të kundërvajtësit. Nga ana tjetër, masat e korrigjimit dhe parandalimit ishin të një natyre parandaluese dhe u urdhëruan shkak të rrezikut të paraqitur nga ana e kundërvajtësit, pavarësisht fajit së tij ose të saj. Kjo sistem i dyzuar, i hyrë në fuqi në vitin 1933, ishte vlerësuar dhe konfirmuar në disa raste që nga fundi i Luftës së Dytë Botërore nga legjislaturat e zgjedhura në mënyrë demokratike. Masa e burgimit parandalues ishte një masë e fundit me qëllim vetëm parandalimin e rreziqeve për publikun që burojnë nga kundërvajtësit më të rrezikshëm, siç tregohet nga kushtet kufizuese të parashikuara në Kodin Penal mbi urdhrat e paraburgimit parandalues dhe vazhdimin e burgimit parandalues (shih paragrafët 47 dhe 49-56 më sipër), dhe aplikimi i kufizuar i tyre nga gjykatat vendore. Ndryshe nga një dënim, burgimi parandalues mund të pezullohet me kusht në çdo kohë, duke garantuar që kundërvajtësit nuk do të angazhohen në kryerjen e veprave të rënda kriminale jashtë burgut. Siç konfirmohet nga vendimi i Gjykata Kushtetuese Federale, në rastin konkret, masa e burgimit parandalues nuk ishte një dënim mbi të cilin mund aplikohet një ndëshkimit retrospektiv.

114. Sipas Qeverisë, ekzekutimi i urdhrave të burgimit parandalues ndryshonte në mënyrë domethënëse nga zbatimi i dënimeve me burgim, për

sa i përket dy dispozitat ligjore (shih, në veçanti, nenet 129-135 të ekzekutimit të dënimeve Paragrafët 64-65, Akti më lart) dhe praktikat. Ishte e vërtetë se në Landet gjermane për arsye ekonomike dhe në funksion të gamës së gjere të objekteve kërkuara nuk ka pasur struktura të veçanta për paraburgimin parandalues. Krijimi i një strukturë qendrore në Gjermani për të gjithë personat që mbahen në burgimit parandalues do të bënte të pamundur vizitat nga të afërmit ose personat që ndihmonin në ri-integrimin social të ndaluarit, dy cilësi të cilat ishin të dëshirueshme. Si rrjedhojë personat në burgim parandalues janë mbajtur në krahë të veçantë të burgjeve. Megjithatë, në krahasim me të burgosurit e zakonshëm, personat në burgim parandalues kishin disa privilegje ata kishin të drejtë të veshin rrobat e tyre dhe për të pasur vizita më të gjata, të paktën dy orë në muaj. Ata gjithashtu kishin më shumë para xhepi dhe të drejtën për të marrë më shumë se të burgosurit e zakonshëm. Për më tepër, në qoftë se ata dëshironin mund të kishin në dispozicion një qeli individuale e cila nuk mbyllej gjatë ditës dhe që ata ta pajisnin në një mënyrë personale. Në veçanti për sa i përket paraburgimit parandalues të kërkuesit, qeveria theksoi se ai nuk ka marrë ndonjë terapi pasi psikologu me të cilin ishte konsultuar konsideronte trajtimin e tij të përfunduar. Kërkuesi me nismën e vet kishte diskutime pothuajse të përditshme me punonjësit social dhe psikologun dhe ka marrë pjesë në diskutimet në grup të mbajtura çdo dy javë. Në përputhje me rekomandimin e një eksperti psikiatrie, kërkuesi përfitonte nga masat të lehtësuara të burgimit parandalues, të tilla si periudha të shkurtra pushimit nën mbikëqyrje (shih paragrafët 43-44 më lart).

115. Ashpërsia dhe kohëzgjatja e burgimit parandalues e vetme nuk mjafton për të klasifikuar atë si një "dënim" nën kuptimin e nenit 7 § 1. Sipas gjetjeve nga gjykatat kompetente, kërkuesi ishte ende i rrezikshëm për publikun, pavarësisht nëse ai kishte kryer ndonjë shkelje në burg dhe të çfarë lloji. Më tej qeveria argumentoi se, sipas vendimit të gjykatës në rastin e *Kafkaris* (citurat më lart, §§ 151-52), ndryshimet pasuese nuk ndikojnë në dënimin e caktuar në aktgjykimin e parë, por vetëm kohëzgjatjen e ekzekutimit të atij dënimi, nuk e ka shkelur nenin 7 § 1. Kjo zbatohet me forcë edhe më të madhe në një rast si rasti konkret në të cilin gjykimi fillestar urdhëroi një masë parandaluese (në krahasim me një dënim), përkatësisht burgim parandalues pa deklaruar një afat kohor.

116. Qeveria theksoi se sistemi i dyzuar i dënimeve dhe masave të korrigjimit dhe parandalimit bëri të mundur për të kufizuar dënimet për të gjithë shkelësit deri në atë masë që ishte e domosdoshme për të kompensuar fajin e personit. Siç tregohet nga statistikat penale publikuara nga Këshilli i Evropës (shih paragrafin 68 më lart), Gjermania kishte një normë të ulët të dënimeve me burgim si rezultat dhe gjykatat e saj kanë dhënë dënimet më të shkurtra me burg krahasuar me shtete të tjera anëtare të Këshillit të Evropës. Kjo provoi se sistemi i dyzuar çoi në një praktikë ndëshkimore më të

kufizuar dhe më të përgjegjshme. Megjithatë, parimi i sanksionuar në Ligji Themelor se ndëshkimi nuk duhet të kalojë fajn e një personi pengoi gjykatat penale gjermane për të imponuar dënime më të gjata me burg në vend që të urdhëronin burgime parandaluese për t'i shërbyer qëllimit të mbrojtjes paraprake të shoqërisë. Shtetet e tjera të Konventës, në veçanti Austria, Danimarka, Italia, Lihtenshtejni, San Marino, Sllovakia dhe Zvicra, gjithashtu zbatojnë sisteme të paraburgimit parandalues.

B. Vlerësimi i Gjykatës

1. Përmbledhja e parimeve përkatëse

117. Garancia e sanksionuar në nenin 7, që është një element thelbësor i shtetit të së drejtës, zë një vend të rëndësishëm në sistemin e mbrojtjes së Konventës, siç është nënvizuar nga fakti se sipas nenit 15 të Konventës asnjë derogim nuk lejohet në kohë e luftës ose emergjence tjetër publike. Ajo duhet të interpretohen dhe të zbatohen, si më poshtë nga objekti dhe qëllimi i saj, në mënyrë të tillë që të sigurojë mbrojtje efektive kundër prokurorisë arbitrare, dënimit dhe ndëshkimit (shih *SW kundër Mbretërisë së Bashkuar*, 22 nëntor 1995, § 34, Seria A nr .. 335 B, *CR kundër Mbretërisë së Bashkuar*, 22 nëntor 1995, § 32, Seria A nr 335 C;.. *Streletz, Kessler dhe Krenz kundër Gjermanisë* [GC], nr 34044/96, 35532/97 dhe 44801/98. , § 50, ECHR 2001 II dhe *Kafkaris*, cituar më lart, § 137).

118. Neni 7 mishëron, *inter alia*, parimi që vetëm ligji mund të përcaktojë një krim dhe të caktojë një dënim (*nullum crimen, nulla poena sine lege*). Ndërsa ai ndalon në veçanti zbatimin retrospektiv të ligjit penal në disavantazh të të akuzuarit (shih *Kokkinakis kundër Greqisë*, 25 maj 1993, § 52, Seria A nr. 260 A) ose zgjerimin e fushës së veprave ekzistuese, akte të cilat më parë nuk ishin vepra penale, ajo gjithashtu parashtron parimin se ligji penal nuk duhet të interpretohen gjerësisht në dëm të të akuzuarit, për shembull me analogji (shih *Uttley kundër Mbretërisë së Bashkuar* (dec.), nr. 36946/03, 29 nëntor 2005, dhe *Achour kundër Francës* [GC], nr. 67335/01, § 41, ECHR 2006 IV).

119. Kur flasim mbi "ligjin" Neni 7 aludon në koncept të njëjtë si për atë që Konventa i referohet gjetkë kur përdoret ky term, një koncept që nënkupton kërkesat cilësore, përfshirë ato të aksesit dhe parashikueshmëria (shih *Cantoni kundër Francës*, 15 nëntor 1996 , § 29, Raportet 1996 V;.. *Coëme dhe të tjerët kundër Belgjikës*, nr 32492/96, 32547/96, 32548/96, 33209/96 dhe 33210/96, § 145, ECHR 2000 VII, dhe *Achour*, cituar më lart, § 42). Këto kërkesa cilësore duhet të kënaqen për sa i përket të dy përkufizimeve veprës penale dhe dënimit që vepra në fjalë mbart (shih *Achour*, cituar më lart, § 41, dhe *Kafkaris*, cituar më lart, § 140). Një individ duhet të dijë nga formulimi i dispozitës përkatëse dhe nëse është e nevojshme, me ndihmën e interpretimit të gjykatës, çfarë veprimesh dhe

mosveprimesh do ta bëjnë atë penalisht përgjegjës dhe çfarë dënimi do të vendosen për aktin e kryer dhe / ose lirimin (krahaso *Cantoni*, cituar më lart, § 29; *Uttley*, cituar më lart, dhe *Kafkaris*, cituar më sipër, § 140).

120. Koncepti i "dënimit" në nenin 7 është autonom në këtë kuadër. Për të bërë efektive mbrojtjen e ofruar nga neni 7, gjykata duhet të jetë e lirë për të shkuar përtej paraqitjes dhe të vlerësojë vetë nëse masat e veçanta përkrijnë në thelb me një "dënim" brenda kuptimit të kësaj dispozite (shih *Welch kundër Mbretërisë së Bashkuar*, 9 shkurt 1995, § 27, Seria A nr. 307 A, *Jamil kundër Francës*, 8 qershor 1995, § 30, Seria A nr. 317 B, dhe *Uttley*, cituar më lart). Formulimi i nenit 7 paragrafi 1, fjalia e dytë, tregon pikënisjen e çdo vlerësimi mbi ekzistencën e një dënimi që është masa në fjalë e caktuar pas dënimit për një vepër penale. Faktorë të tjerë relevantë janë karakterizimi i masës sipas ligjit të brendshëm, natyra e tij dhe qëllimi, procedurat e përfshira në bërjen dhe zbatimin e tij, dhe ashpërsia e tij (shih *Welch*, cituar më lart, § 28; *Jamil*, cituar më lart, § 31; *Adamson kundër Mbretërisë së Bashkuar* (dec.), nr. 42293/98, 26 janar 1999, *Van der Velden kundër Holandës* (dec.), nr. 29514/05, ECHR 2006 XV dhe *Kafkaris*, cituar më sipër, § 142). Megjithatë, ashpërsia e masës nuk është në vetvete vendimtare, pasi për shembull shumë masa jo-penale të një natyre parandaluese mund të ketë një ndikim të konsiderueshëm mbi personin në fjalë (shih *Welch*, cituar më lart, § 32; gjithashtu duket *Van der Velden*, cituar më lart).

121. Si Komisioni dhe Gjykata në jurisprudencën e tyre kanë përcaktuar një dallim midis një mase që në thelb përbën një "dënim" dhe një mase që ka të bëjë me "ekzekutimin" ose "zbatimin" e "dënimit". Si pasojë, kur natyra dhe qëllimi i një mase për faljen e dënimit ose një ndryshim sistemit për lirim të parakohshëm, brenda kuptimit të Nenit 7 kjo nuk është pjesë e "dënimit" (shih, ndër të tjera, *Hogben kundër Mbretërisë së Bashkuar*, nr. 11653/85, vendim i Komisionit i 3 mars 1986, DR 46, p 231;..... *Grava kundër Italisë*, nr. 43522/98, § 51, 10 korrik 2003 dhe *Kafkaris*, cituar më lart, § 142). Megjithatë, në praktikë, dallimi në mes të dy mund të mos jetë gjithmonë i qartë (shih *Kafkaris*, po aty., dhe *Monne kundër Francës* (dec.), nr. 39420/06, 1 prill 2008).

2. Zbatimi i këtyre parimeve në rastin konkret

122. Kështu Gjykata, në dritën e parimeve të mësipërme, do të shqyrtojë nëse zgjatja e burgimit parandalues të kërkuesit nga një maksimum prej dhjetë vjet për një periudhë të pakufizuar kohe ka shkelur ndalimin e dënimeve retrospektive sipas nenit 7 § 1, fjalia e dytë.

123. Gjykata vëren se në kohën kur kërkuesi ka kryer tentativë vrasjeje në 1985, një urdhër burgimi parandalues dënimit për herë të parë u përgatit nga një gjykatë, lexuar në ndërlidhje me nenin 67d § 1 të Kodit Penal në versionin që ishte atëherë në fuqi, do të thotë se kërkuesi mund të mbahet në

burgim parandalues për dhjetë vjet maksimumi (shih gjithashtu paragrafët 99-100 lart). Bazuar në ndryshimet që pasuan në vitin 1998 të nenit 67d të Kodit Penal, lexuar në ndërlidhje me pjesën 1a (3) të pjesës së përgjithshme të Kodit Penal, e cila ka shfuqizuar me efekt të menjëhershëm kohëzgjatjen maksimale, gjykatat përgjegjëse për ekzekutimin e dënimeve urdhëruan, në vitin 2001, vazhdimin e burgimit parandalues të kërkuesit përtej periudhës dhjetë-vjeçare. Kështu, burgimi parandalues i kërkuesit u zgjat me efekt prapaveprues, sipas një ligji të miratuar pasi kërkuesi kishte kryer veprën e tij - dhe në një kohë kur ai tashmë kishte shërbyer më shumë se gjashtë vjet në burgim parandalues.

124. Gjykata, duke pasur parasysh kriteret e themeluara në praktikën gjyqësore të saj, ka nevojë për të përcaktuar nëse paraburgimi parandalues i kërkuesit brenda kuptimit të fjalisë së dytë të nenit 7 § 1 përbën një "dënim". Që në fillim ai vë në dukje se masa e burgimit parandalues të kërkuesit ishte caktuar nga Gjykata Rajonale e Marburg në vitin 1986, pas dënimit të tij për një "vepër penale", përkatësisht tentative për vrasje dhe grabitje. Në të vërtetë, në pajtim me nenin 66 § 1 të Kodit Penal, përveç kërkesave të tjera, masa e burgimit parandalues mund të urdhërohet vetëm kundër dikujt që është dënuar për një vepër penale të qëllimshme me burg së paku dy vjet (shih paragrafët 49-50 më lart).

125. Sa për karakterizimin e paraburgimit parandalues sipas ligjit të brendshëm, Gjykata vëren se në Gjermani, një masë e tillë nuk është konsideruar si një dënim për të cilat zbatohet ndalimi absolut për dënime retrospektive. Në rastin konkret gjetjet e gjykatave përgjegjëse për dhënien e vendimeve për këtë qëllim u konfirmuan nga Gjykata Kushtetuese Federale në një vendim kryesor të arsyetuar tërësisht (shih paragrafët 27-40 më lart). Sipas dispozitave të Kodit Penal gjerman, burgimi parandalues është kualifikuar si një masë e korrigjimit dhe parandalimit. Masat të tilla gjithmonë janë kuptuar si të ndryshme nga dënimet sipas sistemit të dyzuar të sanksioneve në ligjin penal gjerman. Ndryshe nga dënimet, ato nuk konsiderohen për qëllim ndëshkimit të një faji penal, por janë thjesht të një natyre parandaluese që synojnë mbrojtjen e publikut nga një shkelës i rrezikshëm. Sipas mendimit të Gjykatës ky konstatim është i qartë dhe nuk vihet në dyshim nga fakti se paraburgimi parandalues u fut në ligjin penal gjerman, ashtu si dhe kërkuesi vuri në dukje, nga Ligji mbi Shkelësit ordinerë me 24 nëntor 1933, që është gjatë regjimit nazist. Komisioni ka gjetur të mbështetur deri në 1971 (shih. X. v Gjermaninë, cituar më lart), dispozitat mbi burgimin parandalues janë konfirmuar nga ligjvënësit gjermane - në disa raste - pas vitit 1945.

126. Megjithatë, për sa më lart (në paragrafin 120), koncepti i "dënimit" në nenin 7 është me qëllim autonom dhe si rrjedhojë Gjykata duhet të përcaktojë nëse një masë e caktuar duhet kualifikuar si një dënim, pa u detyruar nga kualifikimi i masës sipas ligjit vendas. Ai vë në dukje në lidhje me këtë se i njëjti lloj mase mund të jetë dhe është kualifikuar si një dënim

në një shtet dhe si një masë parandaluese në të cilën parimi i *nulla poena sine lege* nuk zbatohet në një tjetër. Kështu, për shembull "vendosja në dispozicionin e Qeverisë" të ripërtëritësve dhe kundërvajtësve të përhershëm në Belgjikë e cila është në shumë mënyra e ngjashme me paraburgimin parandalues sipas ligjit gjerman, ka qenë konsideruar si një dënim sipas ligjit belg (shih *Van Droogenbroeck*, cituar më lart, § 19). Këshilli Kushtetues Francez, nga ana e tij, gjeti në vendimet e tij të 21 shkurt 2008 (nr. 2008 562 DC) që burgimi parandalues, futur kohët e fundit në ligjin francez, nuk mund të cilësohet si një dënim, por nuk mund të urdhërohet në mënyrë retrospektive sidoqoftë në pikëpamje të kohëzgjatjes së pacaktuar (shih paragrafin 75 më lart, shih, për një shembull të mëtejshëm, paragrafi 74 më sipër).

127. Atëherë Gjykata duhet të shqyrtojë më tej natyrën e masës së paraburgimit parandalues. Ajo vë në dukje që në fillim se ashtu si një dënim me burg edhe paraburgimi parandalues përfshin heqjen e lirisë. Për më tepër, duke pasur parasysh mënyrën se si ekzekutohen në praktikë urdhrat e burgimit parandalues në Gjermani, në krahasim me dënimet e zakonshme të burgut, është e habitshme se personat që janë subjekt i paraburgim parandalues janë mbajtur në burgjet e zakonshme, megjithëse në krahë të veçanta të burgut. Ndryshime të vogla në regjimin e paraburgimit në krahasim me atë të një të burgosuri të zakonshëm, duke përfshirë privilegje të tilla si të drejtën e të burgosurve për të veshur rrobat e tyre dhe për të pajisur qelitë e tyre në mënyrë më të rehatshme, nuk mund të maskojnë faktin se nuk ka asnjë ndryshim thelbësor mes dënimit me burg nga një paraburgim parandalues. Kjo ilustron më tej nga fakti se ekzistojnë shumë pak dispozita në Ligjin e Ekzekutimit të Vendimeve të cilat kanë të bëjnë veçanërisht me ekzekutimin e urdhrave të burgimit parandalues dhe se pavarësisht nga këto, dispozitat mbi ekzekutimin e dënimeve me burgim zbatohen *mutatis mutandis* (shih seksionet 129 në 135 të Aktit tha, Paragrafët 64-65 më lart).

128. Për më tepër, duke pasur parasysh realitetet e situatës së personave në paraburgim parandalues, Gjykata nuk mund të marrë parasysh argumentin e Qeverisë (shih paragrafin 113 më lart) se burgimi parandalues shërbeu si një qëllimi të vetëm parandalues, dhe jo ndëshkues. Ajo vë në dukje se, në përputhje me nenin 66 të Kodit Penal, urdhrat e burgimit parandalues mund të bëhen vetëm kundër personave të cilët janë fajtor për veprat penale të përsëritura dhe të një gravitetit të caktuar. Ajo përcjell, në veçanti, se me sa duket në vend nuk ka masa të veçanta instrumente apo institucione, përveç atyre në dispozicion të të burgosurve të zakonshëm afat-gjatë, të drejtuara për personat që i nënshtrohen burgimit parandalues dhe që synojnë reduktimin e rrezikut që ata paraqesin dhe kështu në kufizimin e kohëzgjatjes së paraburgimit të tyre në atë që është e domosdoshme në mënyrë që të parandalojë ata nga kryerja e veprave të mëtejshme.

129. Gjykata pajtohet me konstatimet e Këshillit të Komisionerit Evropian për të Drejtat e Njeriut (shih § 206 të raportit të tij, paragrafi 76 më lart) dhe KPT-së (shih § 100 të raportit të tij, paragrafi 77 më lart) se personat subjekt i paraburgimit parandalues, në pikëpamje të kohëzgjatjes së vendimit potencialisht të pacaktuar, janë në nevojë për kujdes të veçantë psikologjik dhe mbështetje. Arritja e objektivit të parandalimit të krimit do të kërkonte, siç thuhet bindshëm nga KPT (*ibid.*), "një nivel të lartë të kujdesit duke përfshirë një ekip personeli multi-disiplinor, punën intensive me të burgosurit në baza individuale (përmes planeve të përgatitura në mënyrë të individualizuar), brenda një kuadri koherent për ecurinë drejt lirit, i cili duhet të jetë një alternativë e vërtetë. "Gjykata konsideron se personave që i nënshtrohen vendimeve të burgimit parandalues duhet t'u jepet një mbështetje dhe kujdes i tillë si pjesë e një përpjekje të vërtetë për të reduktuar rrezikun që ata të mos ri-shkelin ligjin, duke i shërbyer qëllimit të parandalimit të krimit dhe duke mundësuar lirin e tyre. Gjykata nuk lë në harresë faktin se "puna me këtë grup të burgosurish është një nga sfidat më të vështira me të cilat përballet personeli i burgut" (shih § 100 e raportit të KPT-së, paragrafi 77 më sipër). Sidoqoftë, në pikëpamje të kohëzgjatjes së paraburgimit parandalues të pacaktuar, janë të nevojshme përpjekje të veçanta në mënyrë që të mbështesin këta të burgosur, të cilët si rregull, nuk do të jenë në gjendje të bëjnë progres drejt lirit mbështetur vetëm në forcat e tyre. Ajo vëren se për të siguruar parandalimin e veprave nga personat në fjalë - atje aktualisht ka mungesa të konsiderueshme të masave shtesë – përveç atyre në dispozicion për të gjithë të burgosurit afat-gjatë që vuajnë dënimin e zakonshëm si ndëshkim.

130. Për më tepër, në pajtim me seksionin 2 dhe 129 të ligjit mbi ekzekutimin e vendimeve, ekzekutimi i dënimeve si dhe i masave të korrigjimit dhe parandalimit iu shërben dy qëllimeve, pra për të mbrojtur publikun dhe për të ndihmuar të ndaluarin për t'u bërë i aftë për të udhëhequr një jetë të përgjegjshme shoqërore jashtë burgu. Edhe pse mund të thuhet që kryesisht dënimet i shërbejnë qëllimeve ndëshkuese ndërsa masat e korrigjimit dhe të parandalimit synojnë kryesisht në parandalimin, megjithatë është e qartë se qëllimet e këtyre sanksioneve përputhen pjesërisht. Për më tepër, duke pasur parasysh kohëzgjatja e saj të pakufizuar, masa e burgimit parandalues mund të kuptohet si një dënim shtesë për një vepër penale nga personat në fjalë dhe krijon një element parandalues të qartë. Në çdo rast, ashtu si Gjykata ka gjetur edhe më parë, qëllimi i parandalimit mund të jetë në përputhje me një qëllim ndëshkues dhe mund të shihet si një element përbërës i nocionit të dënimit (shih *Welch*, cituar më lart, § 30).

131. Sa i përket procedurave të përfshira në përgatitjen dhe zbatimin e urdhrave për paraburgim parandalues, Gjykata vëren se burgimi parandalues është urdhëruar nga gjykata penale. Ekzekutimi i tij përcaktohet nga gjykata

përgjegjëse për ekzekutimin e dënimeve, që janë gjithashtu gjykata që i përkasin sistemit të drejtësisë penale, në një procedurë të veçantë.

132. Së fundmi, si për nga ashpërsia e paraburgimit parandalues - e cila nuk është në vetvete vendimtare (shih paragrafin 120 më lart) - Gjykata vëren se kjo masë përfshin ndalimin, i cili pas ndryshimit të ligjit në vitin 1998, nuk ka ndonjë kohëzgjatje maksimale. Për më tepër, ndërprerja e burgimit parandalues me kusht është subjekt i një prove gjyqësore se i ndaluari nuk do të kryejë vepra të tjera të rënda (shih 67d nen i Kodit Penal, paragrafi 53 më sipër), kusht ky i cili mund të jetë i vështirë për t'u përmbushur (shih për këtë qëllim edhe Komisioneri për të Drejtat e Njeriut 'vëren se ishte e pamundur të parashikohet me siguri të plotë nëse një person në të vërtetë do të ri-veprojë § 203 të raportit të tij, cituar në paragrafin 76 më sipër). Prandaj, Gjykata nuk mund, por e gjen këtë masë që duket të jetë ndër më të ashprat - në mos më të rëndën - që mund të vendosen sipas Kodit Penal gjerman. Ajo vëren në lidhje me këtë, se kërkuesi u përball me një dëm shumë të madh si rezultat i burgimit parandalues të vazhdueshëm - që ka qenë tri herë më shumë e gjatë se sa dënimi i tij i burgut - si rezultat i vetë vendimit me burg.

133. Gjykata në funksion të sa më sipër, duke kërkuar përtej paraqitjes dhe duke bërë vlerësimin e vet, arrin në përfundimin se masa e burgimit parandalues sipas Kodit Penal gjerman do të cilësohet si një "dënim" për qëllimet e Nenit 7 § 1 të Konventës.

134. Gjykata më tej thekson se ka përshkruar një dallim në jurisprudencën e saj në mes të një mase që në thelb përbën një "dënim" - dhe mbi të cilat zbatohet ndalimi absolut i ligjeve penale retrospektive - dhe një masë që lidhet me "ekzekutimin" ose "zbatimin" e "dënimit" (shih paragrafin 121 më lart). Prandaj ajo ka për të përcaktuar nëse një masë e ka kthyer dënimin e kohëzgjatjes të kufizuar në ndalimin e kohëzgjatjes të pakufizuar që në thelb përbën një gjobë shtesë, ose paraqet zbatimin e dënimit në kohën e veprës penale të cilën kërkuesi ishte dënuar.

135. Gjykata vëren se në dokumentacionin e Qeverisë gjykata që ka shpallur vendimin kishte urdhëruar paraburgimin parandalues të kërkuesit pa deklaruar një afat kohor. Ata argumentuan se zgjatja e masës në fjalë që thjesht ekzekutimi i dënimit të caktuar për kërkuesin nga gjykata që shpalli vendimin. Gjykata nuk është e bindur nga ky argument. Siç ka gjetur më lart (shih paragrafët 99-101 dhe 123), në kohën kur kërkuesi ka kryer veprën e tij, gjykata që shpalli vendimin urdhëroi për burgimin parandalues të tij, lexuar në ndërlidhje me nenin 67d § 1 të Kodit Penal në versionin në fuqi, do të thotë se kërkuesi mund të mbahet në burgim parandalues për një periudhë maksimale prej dhjetë vitesh.

Zgjatja e masës së sigurisë të burgimit parandalues të kërkuesit nga gjykatat përgjegjëse për ekzekutimin e vendimeve pas ndryshimit në nenin 67d të Kodit Penal atëherë nuk lidhet vetëm me ekzekutimin e dënimit me burgim parandalues (deri në dhjetë vjet) të kërkuesit në përputhje me ligjin në fuqi

në momentin e kryerjes së veprave të tij. Ajo përbën një dënim shtesë i cili i imponohet në mënyrë retrospektive kërkuesit, sipas një ligji të miratuar, pasi kërkuesi kishte kryer veprën e tij.

136. Në këtë kontekst rasti konkret dallohet nga ai i *Kafkaris* (cituar më lart). Z. *Kafkaris* u dënua me burgim të përjetshëm, në përputhje me ligjin penal në fuqi në kohën e veprës së tij. Kjo nuk mund të thuhet se në atë kohë, vendimi për heqjen e lirisë mund të merrej me njëzet vjet burgim (*ibid.*, §§ 143 dhe vijues). Në të kundërt, në rastin në fjalë, dispozitat e aplikueshme të ligjit penal kërkuesi i ka kryer veprat e tij penale gjë që cakton qartë dhe pa ekuivoke kohëzgjatjen e periudhës së parë të burgimit parandalues në një maksimum prej dhjetë vjetësh.

80. Përsa më lart, Gjykata konstaton se ka pasur shkelje të nenit 7 § 1 të Konventës.

III. ZBATIMI I NENIT 41 TË KONVENTËS

81. Neni 41 i Konventës parashikon:

“Kur Gjykata konstaton se ka pasur një shkelje të Konventës ose të protokolleve të saj dhe, nëse e drejta e brendshme e Palës së Lartë Kontraktuese lejon të bëhet vetëm një ndreqje e pjesshme, Gjykata, kur është e nevojshme, i akordon shpërblim të drejtë palës së dëmtuar.”

A. Dëmi

82. Kërkuesi pretendoi të paktën 172 000 euro në lidhje me dëmin jo material të pësuar për shkak të periudhës së gjatë të paraburgimit të paligjshëm që nga viti 2001 në kundërshtim të hapur me nenet 5 dhe 7 por dhe pavarësisht përpjekjeve të tij në një sërë procedurash të gjata gjyqësore për të fituar lirinë e tij. Ai iu referua shumave të dëmshpërblimit të caktuar nga Gjykata në çështjet e *Karatas kundër Turqisë* ([GC], nr. 23168/94, ECHR 1999-IV), dhe *Kokkinakis kundër Greqisë* (25 maj 1993, Seria A nr. 260-A) dhe argumentoi se atij duhet t'i akordohej një kompensim i llogaritur në shumën 2000 në muaj, duke qenë se të ardhurat mesatare mujore të Gjermani përkonin me këtë shumë. Për sa i përket dëmit material, kërkuesi parashittoi se, atij i ishte ofruar ndihmë ligjore në procedurë pranë gjykatave të brendshme. Avokati i kërkuesit kërkoi që pagesat të bëheshin në llogarinë e tij, duke iu referuar prokurës që e autorizonte atë, *inter alia*, për të pranuar pagesa të bëra nga pala tjetër.

83. Qeveria e konsideron pretendimin e kërkuesit në lidhje me dëmin jo material të tepruar. Ata argumentuan se në bazë të nenit 7 § 3 i Ligjit për Kompensimin kundrejt Masave të Ndjekjes Penale (Gesetz über Entschädigung für Strafverfolgungsmaßnahmen), shuma e parashikuar për

dëmshpërblim në rastet e ndalimit të paligjshëm ishte 11 euro në ditë. Ata e lanë në diskrecionin e Gjykatës për të vendosur shumën që duhej akorduar.

84. Gjykata rikujton përfundimin e saj se, ndalimi i kërkuarit përtej periudhës dhjetë-vjeçare ishte në shkelje të nenit 5 § 1 dhe nenit 7 § 1 të Konventës dhe se kërkuari kështu, ishte mbajtur në burg në kundërshtim me Konventën që nga 8 shtatori 2001 (shih paragrafin 19 më sipër). Kjo duhet t'i ketë shkaktuar dëme jo materiale të tilla si ankth dhe nervozizëm, të cilat nuk mund të kompensohen vetëm nga konstatimi i shkeljes. Duke pasur parasysh të gjitha rrethanat e çështjes dhe duke bërë vlerësimin e rastit mbi baza të barabarta, ajo i jep kërkuarit 50 000 euro lidhur me dëmet jo materiale, plus çdo lloj takse që mund të jetë e zbatueshme. Duke pasur prokurën e paraqitur nga avokati i kërkuarit, i cili e autorizon atë për të pranuar pagesa të bëra nga pala tjetër në proces, ajo urdhëron që kjo shumë t'i jepet kërkuarit, dhe që pagesa të bëhet nëpërmjet avokatit të tij në llogarinë e tij bankare.

B. Kosto dhe shpenzime

85. Kërkuari të cilit iu ofruar ndihma ligjore si gjatë procedurave në gjykata e brendshme ashtu edhe pranë Gjykatës, nuk pati pretendime për kostot dhe shpenzimet në secilin prej këtyre procedurave. Prandaj, Gjykata nuk i akordon ndonjë shumë kërkuarit lidhur me sa më sipër.

C. Interesi paraprak

86. Gjykata çmon të nevojshme se interesi i mospagimit, duhet të bazohet në përqindjen ditore të kreditimit të Bankës Qendrore Evropiane, së cilës duhet t'i shtohen tre pikë përqindjeje.

PËR KËTO ARSYE GJYKATA NJËZËRI:

1. *Vendos* se ka pasur shkelje të nenit 5 § 1 të Konventës;

2. *Vendos* se ka pasur shkelje të nenit 7 § 1 të konventës;

3. *Deklaron*:

(a) Se Shteti i paditur duhet t'i paguajë kërkuarit, brenda tre muajve nga data në të cilën vendimi merr formë të prerë, në përputhje me nenin 44 § 2 të Konventës, 50 000 euro në lidhje me dëmin jo material, plus çdo taksë që mund të jetë e zbatueshme, dhe derdhja e shumës duhet bërë në llogarinë bankare të avokatit të tij;

(b) Se nga mbarimi i afatit tremujor deri në ditën e pagesës, do të zbatohet interesi i thjeshtë mbi shumën e mësipërme, në një përqindje të barabarte me përqindjen ditore të kreditimit nga Banka Qendrore Evropiane, gjatë periudhës së mospagimit, plus tre pikë përqindjeje;

4. *Hedh poshtë* pjesën e mbetur të pretendimeve të kërkuarit për shpërblim të drejtë.

Përgatitur në gjuhën angleze dhe franceze dhe njoftuar me shkrim më 17 dhjetor 2009, sipas nenit 77 §§ 2 dhe 3 të Rregullores së Gjykatës.

Claudia Westerdiek
Kancelar

Peer Lorenzen
President

© Këshilli i Evropës/Gjykata Evropiane e të Drejtave të Njeriut, 2012.

Ky përkthim u bë i mundur me mbështetjen e Fondit të Mirëbesimit të të Drejtave të Njeriut të Këshillit të Evropës (www.coe.int/humanrightstrustfund). Ai nuk është detyrues për Gjykatën

dhe kjo e fundit nuk ka përgjegjësi për cilësinë e përkthimit. Ai mund të shkarkohet nga baza e të dhënave të jurisprudencës së Gjykatës Evropiane të të Drejtave të Njeriut, HUDOC (<http://hudoc.echr.coe.int>), ose nga çdo bazë tjetër të dhënash të cilës Gjykata ia përcjell. Ai mund të riprodhohet për qëllime jo fitimprurëse me kushtin e përdorimit të titullit të plotë të çështjes, të dhënat e së drejtës së autorit dhe referencat përkatëse të Fondit të Mirëbesimit të të Drejtave të Njeriut. Nëse pjesë të këtij përkthimi do të përdoren për qëllime fitimprurëse, ju lutem kontaktoni: publishing@echr.coe.int.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012.

This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court, nor does the Court take any responsibility for the quality thereof. It may be downloaded from the HUDOC case-law database of the European Court of Human Rights (<http://hudoc.echr.coe.int>) or from any other database with which the Court has to share it. It may be reproduced for non-commercial purpose on condition that the full title of the case is cited, together with the above copyright indication and reference to the Human Rights Trust Fund. If it is intended to use any part of this translation for the commercial purpose please contact publishing@echr.coe.int.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012.

La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour, et celle-ci décline toute responsabilité quant à sa qualité. Elle peut être téléchargée à partir de HUDOC, la base de jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme (<http://hudoc.echr.coe.int>), ou de toute autre base de données à laquelle HUDOC l'a communiquée. Elle peut être reproduite à des fins non commerciales, sous réserve que le titre de l'affaire soit cité en entier et s'accompagne de l'indication de copyright ci-dessus ainsi que de la référence au Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme. Toute personne souhaitant se servir de tout ou partie de la présente traduction à des fins commerciales est invitée à le signaler à l'adresse suivante: publishing@echr.coe.int.